Ніва

БЕЛАРУСКІ ТЫДНЁВІК

№ 10 (628) ГОД XIII 10 САКАВІКА 1968 г. ЦАНА 60 гр.

БГКТ

ПАСЯДЖЭННЕ ПРЭЗІДЫУМА

21 лютага пасяджэнне Прэзідыума ГП адбылося ў Гарадку, супольна з членамі мясцовага праўлення БГКТ. Сакратар праўлення аддзела Мікола Матэйчук паінфармаваў прысутных аб трэдыцыях Гарадка і ваколіцы, расказаў аб цяжкасцях у працы аддзела і аб тым, што ўжо цяпер робіцца ў напрамку культурна-асветнай працы. І так ужо існуе ў Гарадку харавая група пад кіраўніцтвам С. Копы. У школе існуе харавы калектыў і эстрадная група, у праграмах якіх шмат беларускіх песень. Арганізуецца драмгуртак пад кіраўніцтвам Міколы Пэтэльскага. Народны універсітэт, які існуе пры Гарадскім доме культуры імя Кастуся Каліноўскага, мае шмат беларускай праблематыкі. Найгоршай справай да гэтага часу было з абслугай вясковых гурткоў БГКТ і з дапамогай ім у разгортванні культурна-асветнай дзейнасці.

Каб прыйсці з дапамогай аддзелу Прэзідыум ГП пастанавіў прыняць штатнага працаўніка да гэтага аддзела, які штодзень займаўся б працай Беларускага таварыства ў Гарадоцкім раёне. Працаўніком гэтым з'яўляецца настаўніца Ларыса Матусік.

Пастаноўлена таксама прыняць штатнага працаўніка і ў Міхалоўскі аддзел. А будзе там працаваць Аляксандр Баршчэўскі.

На гэтым жа пасяджэнні Прэзідыум ГП прыняў і зацвердзіў даклад на пленарнае пасяджэнне, а таксама выслухаў справаздачу галоўнага бухгалтара аб выкананні бюджэту ў 1967 годзе.

З НАГОДЫ 50-АЙ ГАДАВІНЫ

50-ую гадавіну Савецкай Арміі гарадскі аддзел БГКТ у Беластоку (24-га лютага) адзначыў урачыстай вечарынай, у якой узялі ўдзел былыя салдаты — абаронцы Вялікай Кастрычніцкай рэвалюцыі: Васіль Літвінчык і Калістрат Хіліманюк. Даклад з нагоды гэтай гадавіны чытаў член праўлення Васіль Баршчэўскі. Выступіў таксама з прамоваю намеснік старшыні акруговага праўлення Саюза змагароў за свабоду і дэмакратыю Аляксандр Гусянцоў.

(мх)

Вера Вярба

КАХАННЕ

Разарвецца нерва провад тонкі,
горла сцісне спазмаю адчай.
Мне б пражыць
яшчэ хвіліну толькі.
Сэрца маё,
пачакай!
Я цяпер
абкрадзена, як ліпка;
Белы холад
белых-белых шчок.
Сэрца маё — тоненькая скрыпка —
Меншае
за кулачок.
Берагла
ад радасці і гора,
Ды, відаць, не ўмею берагчы.
І памру я,
як узыдуць зоры,
Перапёлкай на чужым плячы.

(«Полымя», студзень, 1968)

ПЛЕНУМ ГП БГКТ

У нядзелю 10-га сакавіка адбудзецца ў Беластоку пленарнае пасяджэнне Галоўнага праўлення Беларускага грамадска-культурнага таварыства. Пленум абмяркуе рэалізацыю пастаноў V-га з'езда БГКТ і пастановы дагэтуляшніх пленарных пасяджэнняў.

Оперная салістка Яніна Карчэўская шле прывітанні чытачам «Нівы» (Чытайце ў сярэдзіне нумара інфармацыю «На оперу»).

ЖАНЧЫНА Ў НАСТУПЛЕННІ

Так ужо павялося, што аб дасягненнях гаворыцца з выпадку свята. А калі ўжо мова аб жаночых дасягненнях, то і часу няма гаварыць аб гэтым у іншым часе. Усё наша жыццё кожны дзень, кожная галіна прасякнуты жаночымі заслугамі аж так, што сталася гэта штодзённым, незаўважальным. Таму свята жанчыны так важнае. Пры ім раптам успамінаем, што жанчына вартасны чалавек і мае свае заслугі, якімі трэба пахваліцца.

Перад святам жанчыны 8 сакавіком заўсёды жанчыны склікалі ў нас у Беластоку прэсавую канферэнцыю, на якой прадстаўлялі гадавыя вынікі дзейнасці жаночых арганізацый, каб аб іх з выпадку свята напісалі. У гэтым годзе не абышлося без такой жа прэс-канферэнцыі. Больш нават. Цяперашняя канферэнцыя была склікана Ваяводскім Камітэтам Фронта адзінства народа. Свята жанчыны атрымала такім чынам высокі ранг.

Аказалася, што і арганізацый жаночых ёсць у нас многа і працы яны робяць яшчэ больш, так у горадзе як і на вёсцы.

Якія ў нас маем жаночыя арганізацыі?

Ліга Жанчын, гурткі вясковых гаспадынь, жаночыя гурткі пры рознага роду кааператывах і прафсаюзах, рада дзяўчат пры Саюзе вясковай моладзі.

Усіх іх аб'ядноўвае Ваяводская рада жанчын пры Ваяводскім камітэце Фронта адзінства народа. Старшынёй Рады жанчын з'яўляецца Луцыя Дземянюк — педагог. Рада паўстала ў палове 1966 года і яе галоўныя заданні: дапамога жанчынам у іх дзейнасці, актывізацыя жанчын, апека над дзяцьмі, гігіенізацыя жыцця — справа вельмі важная асабліва на вёсцы, развіванне грамадска-палітычнай дзейнасці сярод жанчын. Рада падкрэслівае ролю і значэнне вясковых жанчын, якія дагэтуль не ўсе меры выкарысталі, каб стацца паўнапраўнымі членамі грамадскасці.

Ліга жанчын — яе дзейнасць ў горадзе і ўсё шырэй сярод непрацуючых гарадскіх жанчын. Конкурсы рознага роду, клубы — служаць адукацыі і адпачынку жанчыны. Ліга вядзе таксама спецыяльнае давучванне жанчын па праграме пачатковай школы. 17 парадняў юрыдычна-грамадскіх дае парады ў цяжкіх сямейных справах. Парадні такія ёсць у кожным павятовым горадзе і кожная жанчына з горада і вёскі можа тут атрымаць патрэбную раду. У параднях Лігі жанчын працуе грамадска 205 спецыялістаў: юрысты, педагогі, псіхолагі, сацыёлагі, лекары. Самымі частымі парадамі з'яўляюцца сямейныя канфлікты з прычыны алкаголю, аліментаў, разводаў, выхаванне дзяцей.

Прафсаюзы — групы жанчын тут займаюцца здароўем жанчын у працы, памагаюць здабываць патрэбныя ў працы кваліфікацыі, лепшую працу і плату, аванс, вядуць апеку над дзяцьмі і г.д.

Гурткі вясковых гаспадынь — іх дзейнасць моцна звязана з прадукцыяй вёскі. Жанчына тут прычыняецца да ўзросту багацця вёскі, выдайнасці палёў і гадоўлі. У гадоўлі хатняй птушкі і цялят жанчыны з КГВ маюць вялікія заслугі. Але вясковыя жанчыны ўсё часцей вырываюцца ад цяжкай працы. У арганізацыі яны знаходзяць мажлівасць, каб паехаць на экскурсію, пабачыць свет. Жанчыны з КГВ у Аўгустове каля Бельска збіраюць грошы на экскурсію ў Варшаву, іншыя ўжо ездзілі. У гуртках яны вядуць розныя вучобы.

(Працяг на стар. 5)

Сустрэчы з землякамі

У ПОШУКАХ БЕЛАРУСКАЙ ДУШЫ

На дваццатым паверсе Палаца культуры і навукі ў Варшаве памяшчаецца рабочы кабінет беларускай філалогіі. Гэта навукова-даследчая лабараторыя. З'яўляецца яна маленькім звяном Польскай акадэміі навук. Пад кіраўніцтвам праф. Антаніны Абрэмбскай-Яблонскай некалькі маладых даследчыкаў адшукоўваюць і паясняюць усё, што было і што ёсць найбольш каштоўнае ў беларускай культуры на тэрыторыі Польшчы.

Сярод іх — невысокая, чарнявая пані мгр Мар'я Чурак.

Найперш быў гайнаўскі беларускі ліцэй.

Марыся Чурак жыла тады ў сваёй роднай вёсцы — у Дубічах Асочных. Бацькі ў яе ўжо не было. Памёр яшчэ тады, калі Марыся мела ўсяго 5 год, а маці часта хварэла.

Марыся штодзень 8 кіламетраў ездзіла веласіпедам у Гайнаўку. Вярталася дамоў і... не, не бралася адразу за кніжкі і ўрокі. Гэта адкладала на вечар. Найперш трэба было дапамагаць у хатніх працах.

Летам 1958 года Марыся Чурак атрымала атэстат сталасці. Паехала ў сталіцу вывучаць беларускую, родную мову. Прызналі ёй стыпендыю, атрымала харчавыя боны ў сталоўку, далі бясплатна месца ў інтэрнаце.

— З дому я амаль нічога не брала, — заяўляе мгр Мар'я Чурак. — На мае скромныя патрэбы хапала мне дзяржаўнага. Дапамогу дзяржавы адплачвала старанна навукай.

У 1960 годзе Навуковая рада Універсітэта прызнала Кафедры беларускай філалогіі 2 месцы для студэнтаў на навуку ў Савецкі Саюз. Так Марыся Чурак апынулася ў Мінску — у Беларускім дзяржаўным універсітэце імя Леніна і далей вывучала беларускую мову і літаратуру.

— З універсітэцкім дыпломам, — расказвае яна, — вярнулася я ў Варшаву ў 1963 годзе. Пасля кароткай стажыроўкі на Кафедры беларускай філалогіі Варшаўскага універсітэта атрымала я пасаду ў Аддзяленні славяназнаўства Польскай акадэміі навук.

Гэта там, на дваццатым паверсе Палаца культуры і навукі. І тут пачаліся пані мгр Мар'і Чурак пошукі беларускай душы. Гэтая душа найбольш ярка праяўляецца ў народнай творчасці, у песнях, казках, апавяданнях, у народным гумары. Гэтыя сапраўдныя жамчужыны беларускай культуры высока цанілі многія вучоныя і пісьменнікі. Найбольш іх аднак сабраў выдатны этнограф Міхал Фэдароўскі. Прайшоў ён уздоўж і ўпоперак усю Заходнюю Беларусь. Запісаў дзесяткі тысяч песень, казак, анекдотаў і апавяданняў. Сабралася разам 7 тоўстых тамоў. Тры першыя выдаў ён сам, 4-ты выйшаў у 1935 годзе, наступныя — у нашыя дні. Над апошнім, 7-ым томам «Люду беларускага» Міхала Фэдароўскага прышлося папрацаваць нашай зямлячцы Мар'і Чурак з вёскі Дубічы Асочныя.

— Я проста закахалася ў Фэдароўскага, — гаворыць яна сама.

(Працяг на стар. 5)

Актывісткам БГКТ, чытачкам «Нівы» і ўсім жанчынам з нагоды жаночага свята шлем самыя сардэчныя прывітанні і пажаданні плённай грамадскай працы і шчасця ў асабістым жыцці.

ГП БГКТ «Ніва»

Падзеі • Здарэнні • Факты • Каментары • Весткі

СВЕТ | БССР | ПОЛЬШЧА | ВАЯВОДСТВА

ФОРУМ КАМУНІСТАЎ

Кансультатыўная сустрэча прадстаўнікоў 66 камуністычных і рабочых партый у Будапешце закончыла работу. Адчуласа тут вялікае зацікаўленне выступленнем і прапановамі прадстаўніка ПАРП **З. Клішкі.** Польская дэлегацыя запрапанавала публічную дыскусію над справамі прад'яўленымі паасобнымі партыямі. Апрача таго ПАРП прапануе хуткае скліканне сусветнай нарады кампартый і даць магчымасць прыняць удзел у нарадзе ўсім партыям і што нарада павінна адбыцца незалежна ад таго, ці якая-небудзь з партый прыйме ў ёй удзел, ці не.

Аб вялікім зацікаўленні сустрэчай сведчыць факт пабыўкі ў Будапешце больш 200 журналістаў з усяго свету.

Румынская партыя пакінула Будапешт і не прыймала ўдзелу ў сустрэчы. Інцыдэнт у скарачэнні выглядаў наступна: прадстаўнік сірыйскай партыі скрытыкаваў становішча румынскай партыі. Румынская дэлегацыя палічыла гэта няправільным крокам сірыйскай партыі, якая, на погляд румынаў, дзеля адзінства не павінна гэтага рабіць на нарадзе. У імя адзінства прадстаўнік Сірыі адклікаў з пратакола свае крытычныя выказванні. Гэта задаволіла румынскую дэлегацыю, аднак на наступны дзень згодна з указаннямі свайго ЦК запатрабавалі, каб усе ўдзельнікі сустрэчы выказалі неадабрэнне ў адрас сірыйскай дэлегацыі, г.зн. асудзілі сірыйскае становішча. Жаданне было спалучана з ультыматум, у выніку якога дэлегацыя румынскай кампартыі выехала з Будапешта.

«МІРНАЕ» ЖЫЦЦЁ В'ЕТНАМА

4/5 усяе тэрыторыі, г.зн. **10 мільёнаў насельніцтва,** у Паўднёвым В'етнаме — вызваленыя. Толькі ў апошнім наступленні вызвалена **1 мільён жыхараў.** На вызваленай тэрыторыі ФНВ раздаў **2 мільёны зямлі. 950 тысяч дзяцей** у школьным узросце вучыцца ў школах. Кожная, нават найменшая вёска, мае санітарны пункт і школу медсясцёр, дзякуючы чаму можна было пазбегнуць эпідэміі. Зямлю раздаецца таксама сем'ям членаў сайгонскай арміі.

АБ НАЦЫЯНАЛІСТЫЧНЫХ КРУГАХ

І сакратар ЦК КПУ П. Шэлест у часе нядаўняга выступлення ў Кіеве шырока абмеркаваў варожую дзейнасць украінскіх нацыяналістычных кругоў, якую вядуць яны з заграніцы. «Усе нашыя людзі, — сцвердзіў П. Шэлест, — павінны заўсёды памятаць аб контррэвалюцыйным змесце ўкраінскага буржуазнага нацыяналізму. Бурчанне аб т.зв. „самастойнасці", аб нібыта „падзенні культуры і мовы" з'яўляецца толькі згнілой прынадай, за якую могуць злавіцца толькі палітычныя сляпцы, людзі абмежаваныя або слабыя, розныя дэмагогі і звыраднелыя, а таксама некаторыя людзі, якія любуюцца ў дэманстраванні «сваёй выжшасці», для якіх усё, што робіць наш народ, не з'яўляецца тым, чаго б яны хацелі асабіста»...

А. К.

СХОД

У Дзяржаўным акадэмічным Вялікім тэатры оперы і балета БССР адбыўся ўрачысты сход грамадскасці беларускай сталіцы, прысвечаны 50-годдзю Савецкай Арміі і Ваенна - Марскога Флоту.

У сходзе ўдзельнічалі кіраўнікі Беларусі і генералітэт Беларускай Ваеннай Акругі, камандуючы войскамі на Беларусі генерал-палкоўнік І. Трацяк, начальнік штаба генерал-палкоўнік Г. Арыка і інш. Сход адкрыўся пад гукі гімна СССР і гімна Беларускай ССР.

З дакладам **«50 гадоў на варце вялікіх заваёў Кастрычніка»** выступіў генерал-палкоўнік І. Трацяк.

КАСЫГІН

Як мы ўжо пісалі, Беларусь наведаў А. Касыгін, які выступіў з вялікай прамовай на партыйнай канферэнцыі ў Мінску.

А. Касыгін наведаў Наваполацк, цэнтр хімічнай і нафтаперапрацоўчай прамысловасці Беларусі, а таксама вялікі тэкстыльны камбінат у Оршы. Пры выездзе з Беларусі А. Касыгіна праводзілі: прэм'ер беларускага ўрада Ц. Кісялёў, шэф беларускага парламента С. Прытыцкі, другі сакратар ЦК Кампартыі Беларусі Ф. Сурганаў і іншыя асабістасці.

ГРАМАТЫ

Група беларускіх артыстаў, літаратараў і мастакоў узнагароджана ганаровымі граматамі і Граматамі Вярхоўнага Савета Беларусі. Узнагароджаны, м. ін.: мастак В. Грамыка, дырыжор шырмаўскай капэлы У. Раговіч, салістка Беларускага дзяржаўнага акадэмічнага Вялікага тэатра оперы і балета — С. Данілюк, артысты-купалаўцы — С. Станюта, А. Рынковіч Г. Гарбук, Л. Давідовіч і інш. Прысвоена ганаровыя званні народнага артыста Беларусі: артыстам-купалаўцам З. Браварскай, М. Яроменку, Г. Макаравай, В. Тарасаву, кінаапаратару «Беларусьфільма» А. Забалоцкаму, мужычнаму кіраўніку Дзяржаўнага народнага хора Беларусі К. Паплаўскаму і інш.

НАРАДА

У ЦК беларускай кампартыі адбылася нарада, прысвечаная развіццю сучаснай беларускай крытыкі і літаратуразнаўства. У нарадзе ўдзельнічаў сакратар ЦК С. Пілатовіч.

У дыскусіі выступалі, м. ін.: І. Брыль, А. Мальдзіс, Р. Канавалаў, І. Мележ, **П. Глебка, У. Юрэвіч.**

На нараду былі запрошаны рэдактары цэнтральных беларускіх газет і часопісаў, работнікі выдавецтваў.

НОВЫХ

У гадах 1966—1970 будзе адкрыта на Беларусі 170 новых кніжных магазінаў.

ШАСЦІДЗЕСЯЦІГОДДЗІ

Споўнілася шэсцьдзесят год вядомай беларускай пісьменніцы Ядвізе Бяганскай і вядомаму беларускаму паэту Станіславу Шушкевічу. Віншуем!

С. Я.

IX ПЛЕНУМ

28 лютага закончыліся абрады IX Пленума Цэнтральнага Камітэта Польскай аб'яднанай рабочай партыі. Пленум прыняў дзве пастановы: аб актуальных праблемах замежнага гандлю і аб скліканні V з'езда партыі ў IV чвэрці 1968 года.

Асноўнай тэмай пленарнага пасяджэння Цэнтральнага Камітэта партыі была справа замежнага гандлю. Пленум падрабязна перааналізаваў дасягненні і недахопы ў гэтай галіне і накрэсліў перспектывы выпраўлення гэтых недахопаў. Заданні замежнага гандлю на 1966—67 гады ў агульным раліку былі перавыкананы. У 1967 годзе імпарт (увоз тавараў) пабольшыўся ў параўнанні з 1965 годам на 13 працэнтаў, а экспарт (вываз тавараў) — на 13,4 працэнта. Недахопам замежнага гандлю была аднак неўласцівая таварная структура нашага экспарту. Прычынай цяжкасцей было неасягненне прадбачанага ў 5-гадовым плане ўзроўню экспарту машын і тэхнічнага абсталявання. У тым самым часе перавыканана запланаваны ўзровень экспарту машын, што значна пагоршыла сітуацыю ў нашым замежным гандлі. Большая колькасць увозу машын і абсталявання вынікае адтуль, што кіраўніцтвы паасобных галін гаспадаркі складаюць высокія запатрабаванні на высакаякасныя замежныя машыны, не паказваючы адначасова спробы пакрыцця гэтага імпарту.

Міністр замежнага гандлю Вітальд Трампчынскі ў сваім выступленні пераналізаваў цяжкасці гандлю, якія вынікаюць з усё больш узрастаючай на замежных рынках канкурэнцыі і павялічваючыхся запатрабаванняў у адносінах да экспартных тавараў, а таксама цяжкасці ў гандлі з высакаразвітымі капіталістычнымі краінамі, якія вынікаюць з гаспадарчай палітыкі гэтых краін. Гандаль з капіталістычнымі краінамі Еўропы ўсё больш цяжэйшы, таму што краіны гэтыя, праводзячы палітыку інтэграцыі Заходняй Еўропы, зносяць тамажныя абмежаванні паміж краінамі, якія належаць да міждзяржаўных арганізацый Заходняй Еўропы і павышаюць іх у адносінах да іншых краін. Гандаль са Злучанымі Штатамі няўстойлівы, таму што краіна гэтая ў вялікай ступені ўзалежнівае яго ад палітычных момантаў.

Уладзіслаў Гамулка ў сваім выступленні на пленуме падкрэсліў неабходнасць стварэння прамысловасці спецыялізаванай выключна на экспарт. «Замежны гандаль — заявіў І сакратар КЦ партыі, — такой краіны, як нашая, мусіць цярпець недахопы, калі абапіраецца выключна на экспарце прадукцыйных лішак. Рабіць так могуць толькі вялікія, з моцна разбудаванай эканомікай, краіны. Меншыя краіны, нават з высока развітай гаспадаркай, мусяць спецыялізавацца, мусяць развіваць прамысловасць прадукуючую ў асноўным на патрэбы экспарту. Датычыць гэта тым больш краін гаспадарча менш развітых».

(п)

МІТЫНГ САЛІДАРНАСЦІ

У Беластоку адбылося ўрачыстае пасяджэнне з нагоды святкавання Міжнароднага дня жанчын. У пасяджэнні гэтым прынялі ўдзел прадстаўнікі В'етнамскіх жанчын: жонка пасла ДРВ — Труона Ці Ут, разам з ёю — дзве в'етнамскія работніцы, якія ў варшаўскай фабрыцы праходзяць практыку. Былі таксама прысутны аташэ пасольства ДРВ у Польшчы — Нгуен Тран Ба. Урачыстае пасяджэнне з нагоды святкавання Міжнароднага дня жанчын пераўтварылася ў мітынг дружбы і салідарнасці з геройскім в'етнамскім народам.

ЧЫН

Ваяводская арганізацыя Лігі абароны краіны рашыла грамадскім чынам адзначыць 25 гадавіну Людовага Войска Польскага. Члены Лігі прымуць актыўны ўдзел пры пабудове дамоў афіцэраў запаса, святліц, розных клубаў і пунктаў Лігі, дарог, мастоў, супрацьпажарніцкіх басейнаў і іншых аб'ектаў.

СУДОВЫМ ЗАСЕДАЦЕЛЯМ

Рада Дзяржавы прызнала залатыя крыжы заслугі для 5-ці грамадскіх судовых заседацеляў (лаўнікаў) Ваяводскага суда ў Беластоку. Атрымалі іх: Ю. Гендзялеўскі, Я. Мышкевіч, Ю. Гайбовіч, Ю. Яскульскі і А. Пахвіцэвіч. Сярэбраны крыж заслугі прысвоена Гелене Львоўскай. Пры нагодзе варта прыпомніць, што кандыдатаў у грамадскія судовыя заседацелі тыпуюць калектывы буйнейшых прадпрыемстваў і грамадска-палітычныя арганізацыі. Адзначаныя заседацелі ўжо па 11 год выконваюць свае адказныя грамадскія абавязкі.

ШТУЧНЫЯ ЎГНАЕННІ

Як інфармуе ВЗГС да 1-га сакавіка продана на Беласточчыне 145 тысяч тон штучных угнаенняў. У мінулым годзе на працягу такога самага часу сяляне Беластоцкага ваяводства купілі на 38 тысяч тон менш штучных угнаенняў. Аднак у многіх складах астаюцца ўсё яшчэ вялікія запасы штучных угнаенняў. У Гаўнаўскім павеце было іх каля 2 тысяч тон, столькі ж у Сакольскім і Бельскім, а ў Сямяціцкім павеце — аж 4 тыс. тон.

ЯЙКІ ТАННЕЙШЫЯ

Пачынаючы ад 4-га сакавіка ў кр...мах абавязваюць наступныя цэны на яйкі: яйкі вялікія — 2 зл. за штуку, сярэднія — 1,70 за штуку, малыя — 1,40 зл за штуку. У параўнанні да цэнаў, якія абавязвалі дагэтуль, яйкі таннейшыя на 40 грошай.

КУРАНЯТЫ

Вясковыя гаспадыні штораз менш займаюцца хатнім вывадам куранят. Выручаючы іх у тым прамысловыя інкубатары. Бельскі інкубатар абслугоўвае 3 суседнія паветы. У гэтым годзе даставіць ён вясковым гаспадыням звыш 215 тыс. куранят.

NIEDZIELA, 10.III.

8.55 Program dnia. 9.00 TV Kurs Rolniczy: „Nawożenie zbóż jarych". 9.35 „Przypominamy, radzimy". 9.45 PKF. 10.00 Dla młodych widzów: „Młodzi mistrzowie łyżew" (Moskwa). 11.00 „Żołnierze Ojczyzny" — film radz. cz. IV. 12.00 Sprawozdanie z Międzynarodowych Zawodów Narciarskich o Memoriał B. Czecha i H. Marusarzówny (Zakopane). 14.00 „Przemiany". 14.25 „Sezam muzyczny". 15.00 Teatr Młodego Widza. 16.20 „Nasi goście" — teleturniej z udziałem studentów afrykańskich. 17.05 „Cyrkowy wóz" — program rozrywkowy. 17.15 „Ludzie i zdarzenia". 18.25 Teatr Niedzielny: J. Waine — „Sentymentalne pokolenie". 19.20 „Dobranoc". 19.30 Dziennik. 20.05 „Piękna Rzymianka" — film fab. wł. 21.35 Sprawozdanie sportowe. 23.05 Niedziela Sportowa.

PONIEDZIAŁEK, 11.III.

15.40 Program dnia. 15.45 i 22.35 Politechnika TV II roku. 16.55 Dziennik. 17.00 Dla dzieci: „Kino Ptyś". 17.25 „Tramp". 17.45 „Skocznia" — film dok. pol. 18.00 „Sylwetki X Muzy" — Tadeusz Janczar. 18.30 „Eureka". 19.20 „Dobranoc". 19.30 Dziennik. 20.05 Teatr TV: E. Rostand — „Romantyczni" — komedia. 21.20 „Miasto naszej przyszłości". 21.45 „Klaps". 22.15 Dziennik.

WTOREK, 12.III.

8.30 „Synowie" — film fab. USA. 10.00 Dla szkół (kl. I) „Idzie wiosna". 10.30 Przerwa. 10.55 Dla szkół (kl. X) Język polski: A. Czechow — „Wiśniowy sad". 11.30 Przerwa. 11.55 Dla szkół (kl. V i VI) Język polski: „O miejsce wśród ludzi" — „Rozbita szyba". 12.30 i 15.10 Przysposobienie Rolnicze: „Organizacja konkursu hodowlanego". 15.45 i 22.20 Politechnika TV II roku. 16.55 Dziennik. 17.00 Dla młodych widzów: „Zapraszam na wtorek wieczór" — „Wizyta u S. Marusarza". 17.30 „Wielka przygoda" — film. 17.50 „Nie tylko dla pań". 18.10 TV Kurier Warszawski. 18.25 „Zawód — Rolnik" („7 milionów młodych"). 18.40 „Giełda piosenki". 19.20 „Dobranoc". 19.30 Dziennik. 20.05 „Synowie" — film fab. USA. 21.35 „We dwoje" — program obyczajowy. 22.00 Dziennik.

SRODA, 13.III.

8.45 „Sąd" — film fab. radz. 9.55 Dla szkół (kl. VI) Fizyka: „Ciśnienie atmosferyczne". 10.25 Przerwa. 10.55 Dla szkół (kl. VIII) Wychowanie obywatelskie: „Wysoki sądzie..." 11.25 Przerwa. 11.55 Dla szkół (kl. VII) Chemia: „Siarka". 12.25 Przerwa. 15.10 Program dnia. 15.15 „Gruzińskie melodie estradowe" (Tbilisi). 16.00 i 23.05 Politechnika TV I roku. 17.05 Dziennik. 17.10 Dla dzieci: Teatrzyk Kieszonkowy — W. Bandrowski „Golibroda". 17.30 Wszechnica TV: „W pracowniach polskich uczonych". 18.00 Sprawozdanie sportowe. W przerwie ok. 18.45 „Z drugiej strony szklanego ekranu". 19.45 „Dobranoc". 19.55 Dziennik. 20.30 „Znakomity klient" — film („Sherlock Holmes"). 21.20 „Światowid". 21.50 „Fatalista" — film TVP. 22.15 „Panorama Literacka". 22.45 Dziennik.

CZWARTEK, 14.III.

11.55 Dla szkół: (kl. VII) Język polski — E. Orzeszkowa „A... B... C...". 12.30 Przerwa: 15:45 i 22.45 Politechnika TV II roku. 16.25 i 23.20 Politechnika TV II roku. 16.55 Dziennik. 17.00 Dla młodych widzów: „Ekran z bratkiem". 18.05 „Zegary z Besancon" — film Tele-Aru („Z kamerą po świecie"). 18.20 „Nad Odrą i Bałtykiem". 18.50 „Przegląd muzyczny". 19.20 „Dobranoc". 19.30 Dziennik. 20.05 „Horyzonty" — mag. gospodarczy. 20.35 Teatr KOBRA: Z. Zeydler-Zborowski — „Kto zabił śmierć". 21.35 „Refleksje". 22.05 Dziennik.

PIĄTEK, 15.III.

9.35 „Spotkali się latem" — film fab. NRD. 10.55 Dla szkół: (kl. VII) Historia — „Wiek odkryć i wynalazków". 11.25 Przerwa. 12.45 Dla szkół: (kl. VIII) Zajęcia techniczne — „Kropka — kreska". 13.15 Przerwa. 15.40 Program dnia. 15.45 i 23.10 Politechnika TV I roku. 16.55 Dziennik. 17.00 Dla dzieci: „Zręczne ręce". 17.15 „Kino Filmów Amatorskich". 17.45 „Człowiek a ziema". 18.15 TV Kurier Mazowiecki. 18.30 Wszechnica TV: „Klub opowieści z myszką". 19.00 „Żarty nie na żarty" Bajki Benedykta Hertza" — inscenizacja. 19.15 „Dobranoc". 19.30 Dziennik. 20.05 „Czwarta zmiana". 20.40 Teatr TV: A. Ostrowski — „Talenty i wielbiciele". 22.10 „10 minut recenzji". 22.20 „Fabryka w kolorze". 22.50 Dziennik.

SOBOTA, 16.III.

10.00 „Opowieści z pociągu" — film fab. węg. 11.20 Przerwa. 11.55 Dla szkół (kl. VI) Geografia — „Lubelszczyzna". 12.25 Przerwa. 15.40 Program dnia. 15.45 TV Kurs Rolniczy: „Pogłówne nawożenie zbóż ozimych". 16.20 „Ćwiczenia śródlekcyjne w warsztatach szkolnych" („Wychowanie fizyczne naszych dzieci"). 16.30 Program Tygodnia. 16.55 Dziennik. 17.05 Dla młodych widzów: „Konkurs pięciu milionów". 18.05 „Świat, który nie może zginąć" — film. 18.30 „Warszawa, ja i Ty". 19.00 „Gawędy o współczesności". 19.20 „Dobranoc". 19.30 „Monitor". 20.10 „Almanach" — przegląd artystyczno - kulturalny. 20.40 „Bomba w górę" — reż. J. Rzeszewski. Program prowadzi L. Kydryński. 21.25 Dziennik. 21.40 Wiadomości Sportowe. 21.50 „Byłam szczęśliwa" — film fab. szwedzki.

Piątek, 8 marca

8.00 Program dnia. 8.05 Dziennik. 8.15 Dla uczniów. 8.30 Program poświęcony Dniu Kobiet. 8.55 „Słowo o matce". 9.20 Koncert dla kobiet. 10.10 „Ryta". Film. 11.40 „Mamom i babciom". Koncert. 12.10 „Filipinki w Kijowie". Film muzyczny. 13.00 „Wesołe miasteczko". 13.30 Program poświęcony Dniu Kobiet. 14.15 Film animowany dla dzieci. 14.30 Program młodzieżowy poświęcony Dniu Kobiet. 15.20 Śpiewa Muslim Magomajew. 16.00 Program rozrywkowy. 17.00 „Nazywał się Robert. Film. 18.30 „Sztafeta nowin". 19.15 „Poczta „Płomyka". 20.30 „Trzynaście krzeseł". TV teatr miniatur. 21.40 „Tylko fakty.

Sobota, 9 marca

7.00 Gimmnastyka. 7.45 Dla studentów. 10.00 „Opowiadania o bohaterstwie". 10.30. Język angielski dla przedszkolaków. 11.30 „Szkatułka muzyczna". 12.00 TV barwna. 13.25 Program dnia. 13.30 TV teatr dla dzieci. 15.00 Film animowany dla dzieci. 15.20 „Pieśni lat 30-ch". 16.00 Klub filmowy. 17.00 „Klub wesołych — 68". 18.30 „Czas". 19.00 „Klub miłośników pieśni". 21.00 „Jubileusz artysty". 21.15 Dziennik. 21.30 Program na jutro. 21.35 „Sala tańców".

Niedziela, 10 marca.

6.30 Dla uczniów szkół technicznych. 7.00 Gimnastyka. 7.15 „Budzik". 7.45 Dziennik. 8.00 „Wykonane w Moskwie". 8.30 Olimpiada matematyczna. 9.30 Dla żołnierzy. 10.00 Przedstawienie dla uczniów. 11.00 Koncert chóru chłopięcego. 11.30 TV barwna. 13.00 Program rozrywkowy. 13.30 Hokej „Spartak" — „Skrzydła Rad". 15.15 „Pieśń o Sokole". 15.30 „Kiosk muzyczny". 16.00 „Drzwi". Film. 16.10 „Spotkania z kompozytorami białoruskimi. (G. Wagner). 17.05 Program cyrkowy z Polski. 18.00 Film TV białoruskiej. 18.30 „Na muzycznej fali". 18.45 „Siedem dni". 19.30 „Dzień nie najlepszy". Film. 21.05 „Tylko fakty.

САВА, АСЁЛ ДЫ СОНЦА
Байка

Сава лятала паначы,
З сабою птушкам смерць насіла,
Хаўтурны спеў ім пяючы, —
Сама там драла іх, сама ж і галасіла,
Ды так не ўбачыла, як нахапіўся дзень,
І Сонца яркага прамень
Дарэшты асляпіў ёй вочы.
Сава ўцячы тут хоча,
Ды толькі вось ляцець не можа,
А паблізу няма дупла нідзе.
Заплакала Сава ў бядзе —
Ну, хто ж Саве паможа?
На шчасце ёй тут лёс паслаў
Знаёмага Асла.
І кажа ёй: — Не плач, сястрыца,
Ды надта не бядуй, —
З бяды мы вырабімся самі,
І Сонцу нам не прыйдзецца скарыцца:
Я вушы доўгія на Сонца навяду
І засланю яго вушамі.
Як цемра ўсю пакрые галу,
Як згіне прыкрае святло,
Дык ты й ляці сабе ў дупло
Тады памалу.
І наш Асёл за працу ўзяўся шчыра:
Як можна вушы свае шырай
Ён растапырыў, распрастаў
І проці Сонца стаў.
Калі ж налева глянуў коса —
Святла там яркая палоса,
Ён — гоп у левы бок.
Пасля глядзіць — святло і справа:
Тады назад ён — скок.
Нарэшце бачыць — дрэнна справа:
Скакаў, скакаў і ўжо насілу ходзіць,
А Сонцу ўсё ніяк не шкодзіць, —
Ні каплі не памог Саве,
А вочы пасляпіў сабе.
І вось Аслу нарэшце ясна стала:
Каб Сонца засланіць — вушэй асліных мала.

Вось гэту праўду едкіх слоў
Нясу, абураны, я на фашысцкіх соў
І іх заступнікаў аслоў.

Кандрат Крапіва

1. Коратка перакажыце змест байкі.
2. Ахарактарызуйце вобразы байкі, вызначце адносіны аўтара да Савы і Асла.
3. Супраць каго аўтар накіроўвае моц сваёй сатыры?

Біяграфічная даведка

Кандрат Крапіва. — Вядомы драматург і байкапісец, народны пісьменнік Беларусі. Нарадзіўся ў 1896 годзе ў сялянскай сям'і. Пачаў друкавацца ў 1922 годзе. У байках, сатырычных вершах, навелах і апавяданнях ён выступаў супроць перажыткаў капіталізму ў свядомасці людзей, п'янства, хуліганства, невуцтва, несумленных адносін да працы.

СУЧАСНАЯ МІФАЛОГІЯ

Хацеў бы сесці каля акна, у нядзелю пасля абеду, і пачытаць каляровы часопіс з гожымі дзяўчатамі — варшаўянкамі. Або разлегчыся на мяккай сафе, купленай за 2.900 злотых, пачытаць пісьмы ад сяброў. І падумаць аб тым, што найвялікшай вартасцю на свеце з'яўляецца добрая памяць аднаго чалавека аб другім чалавеку.

Але ён не зробіць ні так, ні сяк.

А за акном нудная адліга.

— Ідзі есці!

Маці даўно адзвычаілася гаварыць. Крычыць нават тады, калі гаворыць аб прыемных рэчах.

Не падпускае жонкі да кухні. І стогне.

— Цяжка мне! — гэта не нараканне, гэта хвальба.

Гэтак крычыць яна пад канец абеду, калі ведае, што ён добра наеўся і не мае ахвоты да размоў. У пачатку абеду ён можа вызверыцца: маму, ціха, бо як дам у астатні пярэдні зуб!..

Бацька ні туды, ні сюды.

— Ну, маці, ша-а... Еш во, бульба стыне.

— Маму, дзе пісьмы?

У жонкі ўсё яшчэ падазроны позірк.

— Гэтыя паперкі? Папаліла!

— Чаму? — пытае голасам, які хоча зазлаваць і не можа зазлаваць. Проста, не хочацца. Забаўляецца роспытамі пры жонцы.

— А якая з іх карысць!

Паперы, якія шануе маці, гэта грошы: чырвоныя, зялёныя, сінія. Калі ён дастане выплату і аддае жонцы, а жонка ёй, матцы, яна гаворыць:

— Больш зарабляеш, чым Нікіфараў Федзя...

Альбо:

— Больш зарабляеш, чым Сцяпанаў Толік-абібок...

Або:

— Больш зарабляеш, чым Пратасава Нінка, каханка дырэктарава...

Тады гаворыць нармальна, не крычыць.

Калі маці гаворыць, бацька зусім маўчыць. Але гэтак бывае ўсяго адзін раз у месяц, у дзень выплаты.

Дастае ад маці дваццаць злотых на папяросы.

— Цьфу, на паскудства грошы аддаеш! — і дае тых дваццаць сінепапяровых.

А назаўтра:

— Зноў пад будкаю з півам стаяў!

Гэта наконт тых дваццаці злотых, іх павінна хапіць яму на цэлы тыдзень: штодзень па дзесятцы «спортаў» за 1,80 зл., а ў суботу купляе аж дзве дваццаткі «спортаў» за 7 злотых, каб накурыцца за нядзелю. І мо гасцей якіх чорт прыпрэ?

Ашчаджае, не п'е. Ведае: час добра адзявацца яму і жонцы. І гатовіцца да таго. Ведае: каб не маці, піў бы. І пусціў бы грошы. Ведае: калі ўрэшце накупіць чаго трэба, то і так пачне піць. Мо толькі здаецца, што ведае?

Ужо купіў тэлевізар. Маці адразу зразумела, што грошы вывалены ў балота, а бацька толькі цяпер.

Пасядзіць бацька перад тэлевізарам, даглядзіць фільм да канца ды кажа.

— І нашто гэта скрынка?

Памаўчаўшы дадае адно і тое:

— Ботаў добрых не маеш...

Такім чынам бацька выказвае сваю параду, каб ён купіў запасовую пару ботаў. Тэлевізар гэта: цацка, брыдкаголыя бабы і дурнота разумных людзей, на якую глядзіцца спадцішка. Часамі аж сорамна ў вочы нявестцы глянуць, паскудства! Найгорш, што бярэ цікавасць.

Учора ездзілі ў Беласток купляць футра за пяць тысяч, як у Пратасіхавай Нінкі. Не купілі, убачылі лепшае, ангельскае — таксама штучнае. За сем з паловаю. А мелі няцэлых шэсць. Купяць, як толькі дастане выплату, прадаўшчыцы сівой далі сотню за рызыку, каб прыхавала гэтае футра, бо хаваць тавар забаронена...

Ну, так. Ён выцер губы ад тлустай капусты, пайшоў у пакой паглядзець тэлевізара: не падабаецца, ёсць ужо лепшыя тэлевізары — з аўтаматычным рэгуляваннем. Ого!

Прыйшла жонка. У яе непатрэбныя вочы, яны пусцеюць.

Маці бы служанка бразгіча пасудаю ў кухні, каб паказаць, як моцна хочацца ёй, каб дзеці жылі ляпей.

К. Янкоўскі

УЖО НЕ ДРАЎЛЯНАЯ

Гайнаўка доўгі час была невялікаю асадаю і адміністрацыйна падлягала Бельскаму павету. Была яна, як многія нашыя падобныя асады, поўнасцю «драўляная». А калі дзе і былі мураваныя будынкі, дык іх можна было б палічыць на пальцах аднае рукі.

Калі Гайнаўка авансавала да рангу павятовага горада, а сталася гэта з пачаткам 1955 года, пачала яна хутка аднаўляцца. Пачалі расці прыгожыя мураваныя будынкі адміністрацыйныя і жыллёвыя. Асабліва ў апошніх некалькіх гадах набрала «тэмпу» новае будаўніцтва. Даволі не быць у Гайнаўцы адзін год, каб пераканацца, як хутка мяняюць выгляд паасобныя вуліцы. На вуліцы 1-га Мая зараз можна ўбачыць вялікія пяціпавярховыя будынкі.

ШКОЛЬНЫ АБАВЯЗАК

Па-рознаму бывае са свядомасцю нашых людзей. Цяжэй яе акрэсліць у справах складаных, дзе трэба дашукоўвацца многіх прычын. Аднак, калі рэч ідзе да свядомасці пацверджанай абавязкам, здавалася б, не павінна быць ніякіх клопатаў. Аказваецца ўсё ж, што яны ёсць.

Паводле нашых законаў школьным абавязкам ахоплены ўсе дзеці (апрача хворых) ад 7 да 17 год, г.зн. на толькі, каб малады чалавек мог закончыць мінімум 8 класаў пачатковай школы, неабходных яму ў сучасным жыцці. Здавалася б, што гэта справа на толькі зразумелая ўсім, што, каб мець свядомасць гэтага, трэба іменна мінімум яе.

Аказваецца, што не ўсюды так ёсць. Напрыклад, у **Бельскім** павеце на 12.989 дзяцей ахопленых школьным абавязкам у гэтым навучальным годзе аж **116 вучняў не пачало навукі ў школах.** І што характэрнае, у павеце ёсць некалькі такіх раёнаў, дзе бацькі абыякава адносяцца да абавязкаў пасылаць дзяцей у школу. Гэта перш за ўсё раён: Боцек, Бранска і Рудкі. Напрыклад, у пачатковай школе ў **Вярценю** не пачало навукі 10 вучняў, у **Нямыях — 9,** у **Войшках** — 13, **Бранску, Сабятыне, Кнаразах і Якубоўскіх** па 6 вучняў.

Безумоўна, гэта прымусіла школьную адміністрацыю налажыць штраф па **500 зл на 33 бацькоў,** а 10 накіравала ў карна-адміністрацыйную калегію. Можна толькі здзіўляцца, чаму так мала. Але не толькі ў тым справа. Гэтыя крокі применена як астатковыя. Справа не ў пакаранні, а ў тым, каб дзеці матлі закончыць хаця пачатковую школу.

І справа больш агульная, але вельмі істотнага характару, што калі гэтая з'ява выступае толькі ў пэўных раёнах павета, дык неабходна дашукоўвацца прычын агульных: не адпаведная праца школы, ГРН — камісіі асветы, культуры і сацыяльных спраў, арганізацыі і актыву. Іменна такія з'явы павінны быць алярмам усім гэтым установам. Стаўка вялікая — дабро будучага грамадзяніна-будаўніка.

(АК)

У вядомай кнігарні ў Беластоку пры вуліцы Кілінскага №10 можна купіць ўсе выданні Галоўнага праўлення Беларускага грамадска - культурнага таварыства. Кнігарня прымае пісьменныя заказы.

Дзядзька Лявонь. Зборнік фельетонаў папулярнага фельетаніста «Нівы».

Белавежа. Збор лепшых твораў нашых аўтараў, згуртаваных у літаратурна-мастацкім аб'яднанні «Белавежа».

Жыццёвыя сцежкі. Першы зборнік вершаў вядомага нашага паэта **«Віктара Шведа.** У зборніку розныя вершы: лірычныя, гумарыстычныя, дзіцячыя.

Навуковы зборнік. Першая кніжка прац Беларускага навуковага гуртка пры ГП БГКТ. Шмат цікавых звестак пра гістарычнае мінулае нашай зямлі.

Беларускі каляндар на 1967 г. Гэтае выданне асабліва рэкамендуем гурткам мастацкай самадзейнасці. Змешчаны ў ім п'есы нашых аўтараў, м. ін. даскалая п'еса **«Конская кніжка» Уладзіміра Паўлючука.**

З савецкіх выданняў кнігарня атрымала ў значнай колькасці наступныя кніжкі:

Тэорыя літаратуры ў школе. Аўтар — **М. Лазарук.** Гэта дапаможнік для вучняў сярэдніх школ — маем на ўвазе вучняў беларускіх сярэдніх школ у Бельску, Гайнаўцы і Міхалове.

Лясныя казкі. **Міхась Калачынскі**. Загаловак не патрабуе агаворкі. Гэта цікавая, каляровая кніжка для дзяцей.

(ся)

Сядайце, едзем!

НА ОПЕРУ

Ад I/IV (красавіка) у Беластоку, у тэатры Вянгеркі будзе выступаць **Дзяржаўная аб'язная опера.** Прыязджае яна ў рамах нашай акцыі «Сядайце, едзем», якую вядзем разам з Агульнапольскай турыстычнай спулдзельняй «Грамада» — аддзел у Беластоку.

Адной з перадавых салістак оперы з'яўляецца ЯНІНА КАРЧЭЎСКАЯ, (здымак на стар. 1), якая спявае галоўную партыю ў оперы «Яўгені Анегін» — Чайкоўскага. Гэтая опера будзе ўпершыню ставіцца ў Беластоку.

Сардэчна вітаем калектыў оперы ў Беластоку. Заказы на прыезд на оперу прымаюць экспазітуры і аддзел «Грамады». Падаем адрасы:

Беласток, вул. Варшаўская, 38,
Сямяцічы — Пляц Вызвалення, 17.

Беларускія дыялекты БЕЛАСТОЧЧЫНЫ

Перыядычнае выданне Польскай Акадэміі навук «Sprawozdania z prac naukowych Wydziału Nauk Społecznych» ад 1960 года змясціла артыкулы прысвечаныя беларускім гаворкам Беласточчыны: Станіслава Глінкі: Granica językowa i przykłady zróżnicowania fonetycznego gwar białoruskich Białostocczyzny, Эльжбеты Смулковай: Przykłady zróżnicowania morfologicznego gwar białoruskich Białostocczyzny і прафесар Антаніны Абрэмбскай-Яблонскай: Stan prac naukowo-badawczych Pracowni Filologii Białoruskiej Zakładu Słowianoznawstwa PAN. Артыкулы Глінкі і Смулковай ілюструюцца картамі беларускіх дыялектаў Беласточчыны апрацаванымі на падставе дакладных доследаў, якія Інстытут Славяназнаўства Польскай Акадэміі навук правёў на Беласточчыне.

(п)

НАРОДНАЯ КУЛЬТУРА І ВЕРАВЫЗНАННІ

Вядома, што 90 працэнтаў рэлігійнай абрадавасці як у праваслаўі, так і ў каталіцызме — гэта фальклор — засвоеная хрысціянствам народная вусная традыцыя. Фальклор гэты вельмі featureрознага паходжання. Частка народнай рэлігійнай абрадавасці — гэта мясцовы дахрысціянскі фальклор, большасць аднак, — у выпадку, скажам, славян — гэта фальклор розных іншых народаў засвоены хрысціянствам у ранні перыяд яго развіцця і наступна перанесены ім на славянскія землі.

Такое разрозненне існуе аднак толькі для даследчыка. Для народа не было розніцы паміж абрадамі вядомымі славянскім продкам на працягу цэлых тысячагоддзяў, а абрадамі засвоенымі пазней дзякуючы хрысціянству. І да адных і да другіх народ быў моцна прывязаны праз цэлыя стагоддзі, аж амаль да нашых часоў. Калі ж надышоў той час, што народная абрадавасць пачала раптам гінуць — гінула яна таксама ў роўнай ступені — і тая сапраўды народная і абнародаваная абрадавасць прынесеная на нашыя землі хрысціянствам.

Трэба сцвердзіць, што праваслаўе, а ў пэўнай меры і каталіцызм, ахвотна засвойвалі народную абрадавасць рознага паходжання і надаючы ёй рэнг святасці прычыняліся да яе трываласці.

Гэта цярпімасць царквы і ў пэўнай ступені каталіцкага касцёла ў адносінах да народнай культуры былі адной з прычын вострых выступленняў супраць царквы пратэстантызму.

Баптысты, адвентысты, розных толкаў евангелісты заўсёды атакавалі і надалей атакуюць царкву за тое, што рэлігія зводзіцца тут да знешняй абрадавасці, да бурлівых, п'яных фэстаў, да гаманлівых каледаванняў, упрыгожвання іконаў і г.д. Пратэстантызм, а асабліва навейшыя радыкальныя яго плыні, званыя часта рэлігійнымі сектамі — адкідаюць усялякую рэлігійную фальклорнасць, усялякую народную знешнюю абрадавасць. Паводле пратэстантаў адзінай падставай, на якой веруючы павінен абапіраць свае дзеянні, павінна быць святое пісанне, а не нейкая народная ці царкоўная традыцыя. Пратэстанты ўвялі суровы, не вядомы раней народнай культуры, стыль жыцця, там, дзе раней быў толькі абрад, прабавалі ўводзіць своеасаблівую логіку і рацыянальнае абгрунтаванне.

Розныя ўхілы пратэстантызму пачалі шырыцца на беларускіх вёсках Беласточчыны ў міжваенны перыяд — тады, калі народная традыцыя і народная традыцыйная набожнасць пачала перажываць свой заняпад. Рэлігійныя секты прычыняліся да далейшага яе заняпаду. Заняпад народнай абрадавасці і традыцыйных народных святасцей выклікаў вострую рэакцыю той часткі вясковага насельніцтва, якая была асабліва моцна прывязанай да рэлігійнай традыцыі. На гэтым грунце развіваўся своеасаблівы рэлігійны рух звязаны з постаццю Ільі Клімовіча з Грыбоўшчыны. Важакі гэтага руху лічылі праваслаўных святароў няздольнымі бараніць праваслаўнай традыцыі і самі, зусім па-свойму, прыняліся за гэтую справу. Такім чынам рэлігійны рух ільінцаў стае ў адной шарэнзе з тымі рознымі рэлігійна-кансерватыўнымі плынямі, якія ўзнікаюць на этнічным фоне тады, калі народныя формы рэлігійнага жыцця стаяць перад пагрозаю. У рускім народным жыцці такой праявай празмернай прывязанасці да мясцовых традыцыйных форм народнага культа было — «стараабрадчэства», у польскім каталіцызме — рух мар'явітаў, празмерна экспанаваўшых прыняты на каталіцкай вёсцы культ Марыі. У беларускіх вёсках такую ролю заўзятых абаронцаў традыцыі выконвалі прыхільнікі Ільі Клімовіча.

Ул. Паўлючук

ВЫРАЎНОЎВАЮЧЫЯ КЛАСЫ Ў БЕЛАВЕЖЫ

Розныя ёсць прычыны, калі вучань не паспявае за рэалізацыяй праграмы ў даным класе. Паколькі такіх вучняў менш, проста засталіся яны паўтараць гэты ж самы клас. Каб максімальна дапамагчы гэтым дзецям, а нярэдка прымусіць іх да навукі, кіраўніцтва **пачатковай школы ў Белавежы** пастанавіла, як першая школа ў павеце, увесці **выраўноўваючыя класы.**

У гэтым годзе працуе тут VII выраўноўваючы клас. Вучні маюць тут павялічаную колькасць гадзін навукі, перш за ўсё з тых прадметаў, якія прыносяць вучням найбольш клопатаў. Трэба адзначыць, што паколькі гэта спецыфічны клас, кіраўніцтва школы накіравала сюды найбольш вопытных настаўнікаў.

Пасля першай чвэрці нічога асаблівага не было відаць. Паводзіны і ацэнкі вучняў зусім не сведчылі, што яны пад спецыяльнай апекай. Некаторыя пачалі нават сумнявацца ў тым, ці ўвогуле патрэбны выраўноўваючы клас. Аднак першае паўгоддзе паказала, што праца настаўнікаў пачала даваць пэўныя вынікі. Гэта сведчыць яшчэ раз аб тым, што на выніки дыдактычна-выхаваўчай працы трэба цярпліва і доўга чакаць.

Але ёсць праблема, якой ні Белавежа ні Гайнаўка не развяжа. Згодна з указаннямі асветных улад некаторыя вучні павінны быць даследваны псіхолагам-спецыялістам. Псіхалагічна-прафесіянальная парадня існуе ў Бельску і сюды мусяць ездзіць дзеці з усіх вёсак Гайнаўшчыны, а гэта каштуе многа здароўя, часу і грошай. Нам вядома, што ў хуткім часе такія парадні будуць арганізаваны ў кожным павятовым цэнтры, а ў сувязі з тым, **ці не варта было б, каб, напрыклад, закупіць у Гайнаўку адпаведныя прылады да доследаў і папрасіць бельскага псіхолага, каб ён у вызначаны дзень наведаў Гайнаўку?** Гэта было б карысна і дзецям і псіхолагу, а павет меў бы падрыхтаванае памяшканне на будучую парадню.

А. К.

СЛЕДАМ НАШЫХ ІНТЭРВЕНЦЫЙ

Аптымістычна настроены

Нейкіх 2 месяцы назад крытыкавалі мы ў «Ніве» будаўляную хаўтуру спулдзельні ўслугова-вытворчай сельскагаспадарчых гурткоў у Нурцу, Сямяціцкага павета. Спулдзельня гэтая папартацку будуе базу для мілейчыцкага ГС-у. Нядаўна старшыня нурэцкай спулдзельні так званага «СУВ» Сцяпан Палюх прыслаў нам наступны адказ:

„W odpowiedzi na krytyczny artykół w Nr 50(615) w dniu 10 grudnia 1967 r. w sprawie rozwalenia ściany w magazynie zbożowym w Milejczycach wyjaśniam:

Na posiedzeniu Zarządu w dniu 30. X. 1967 r. powołana została komisja w sprawie ustalenia rozmiaru szkód i ustalenia winnego. Komisja ta nie doprowadziła swoich spraw do końca, ponieważ przewodniczący tej komisji Obywatel Kazbetuk Wiktor został zwolniony z pracy, a pozostali członkowie ustosunkowali się do tej sprawy zbyt optymistycznie.

Na wniosek Prezesa S. U. W. została zwołana w dniu 20 lutego 1968 roku nowa komisja, która ustaliła rozmiar szkód wynikłych z rozwalenia w/w ściany i wystąpiła z wnioskiem, aby wszystkimi tymi stratami obciążyć byłego Kierownika budowy Obywatela Omelianiuka Janusza".

Падпісаў старшыня нурэцкай «СУБ» — Сцяпан Палюх.

Ад сябе дадамо, што спадзяемся, што рабочыя гэтай спулдзельні ў будучыні будуць менш аптымістычна адносіцца да разваленых уласнымі рукамі сцен і да іншай будаўлянай хаўтуры.

Яўгеніі Славінскай 61 год. Жыве яна ў вёсцы Ліпіны, Сакольскага павета. Мае шасцігектаровую гаспадарку. Але больш ад зямлі цікавіць яе гандаль гарэлкай. У час вобыску, які 17 лютага г.г. правяла ў яе сакольская міліцыя, было знойдзена 5 літраў самагоначнага «першачку». Самагонку (11 літраў) кузніцкія міліцыянеры знайшлі таксама ў Чэслава Кравеля з вёскі Сачкоўцы.

Амаль 70-гадовая сялянка Антаніна Бартоль з вёскі Бярвіха ў Сакольскім павеце несла ад калодзежа вядро вады. У той момант вясковай вуліцай ехала таксоўка «Волга» Генрыка Анджэйчука з Беластока. Шафёр даў асцерагальны сігнал, ад якога бабуля спалохалася і папала пад таксоўку. У выніку таго зламала левую нагу. Падобны выпадак здарыўся на станцыі Нурэц, у Сямяціцкім павеце, дзе шафёр Чэслаў Кажанеўскі наехаў на 70-гадовага Юльяна Трыпуця з вёскі Крукоўшчына.

Януш Іваноўскі з Харошчы, якому 23 гады, па-п'янаму бутэлькай ударыў па галаве Хведара Ярончука з вёскі Панькі ў Беластоцкім павеце. Хулігана арыштавалі.

На чыгуначным пераездзе ў Беластоку на вуліцы Ставовай, трапіла пад колы вагона Яўгенія Ружа, у выніку чаго абрэзала ёй правую нагу. Цягнік, які пераязджаў вуліцу Ставовую, накіроўваўся на Беластоцкую фабрыку фанеры.

Пётр Кляпацкі з вёскі Краснэ ў Дуброўскім павеце параніў нажом сваіх аднавяскоўцаў: Т. Штукоўскага і Ю. Мячкоўскага. За падобнае злачынства Пётр Кляпацкі быў ужо тры разы пакараны. Хулігана арыштавалі.

Міхаіл Тарасевіч (60 год) з гаёўкі Палатка ў Беластоцкім павеце разам з другімі паляўнічымі выбраўся на паляванне на дзікаў. У лесе, калі выцягваў сваю дубальтоўку з санак, яна самачынна выстраліла і параніла яго ў правую руку.

Асака

ПЕРАМОГА СПАРТСМЕНАЎ БЕЛАРУСКАГА ЛІЦЭЯ

Як даведваемся, валейбольная каманда юньёрак беларускага ліцэя ў Гайнаўцы перамагла з лікам 3:2 агульнафавагызаваную каманду з Лапскага педліцэя ў час чэмпіянату Беластоцкага ваяводства сярэдніх школ.

Апекуном беларускай каманды з'яўляецца Мікалай Врублеўскі.

Трэцяе месца здабылі спартсмены малачарскага тэхнікума ў Беластоку. (ся)

АМАТАРЫ З НОВАГА ВОСТРАВА

Моладзь Новага Вострава, што на Сакольшчыне, аб'ядналая ў гуртках Саюза вясковай моладзі і Беларускага таварыства, ужо даўно славіцца таленавітасцю сваіх членаў, якая праяўляецца ў мастацкай самадзейнасці. У 1963 годзе аматары з Новага Вострава на ваяводскім аглядзе драмгурткоў з беларускім рэпертуарам у Гайнаўцы здабылі другое месца ставячы п'есу У. Галубка «Суд». (У аглядзе прымала ўдзел 13-ць аматарскіх калектываў).

Цяпер новавостраўская моладзь падрыхтавала п'есу Алеся Барскага «Гарадскія госці» і нядаўна выступала з ёю ў Гуранах. Уражанні гледачоў з прадстаўлення вельмі добрыя. Як сцвярджаюць працаўнікі мясцовага прэзідыума ГРН — усе прысутныя захапляліся дасканалай ігрой самадзейнікаў. Асабліва высокі мастацкі ўзровень ігры паказалі: Міхась Булатэвіч у ролі бацькі і Янка Байгус у ролі непаўналетняга сына.

Брава новавостраўская моладзь! Варта вам аб'ехаць з гэтай пастаноўкай многія вёскі. Варта ўзяць прыклад з самадзейнікаў з вёскі Маліннікі (Бельскі павет), якія з адной п'есай у мінулым годзе выступалі 17 разоў.

(мх)

РЭЗЕРВЫ ГАЙНАЎШЧЫНЫ

На лютаўскім пленуме ПК ПАРП у Гайнаўцы абмяркоўваліся заданні павятовай партарганізацыі ў рэалізацыі пастаноў IX Пленума ЦК. Вёў пасяджэнне сакратар ПК ПАРП Мікалай Самоцік. З дакладам выступіў сакратар ПК Рышард Дваракоўскі.

Нягледзячы на пастаяннае развіццё гайнаўскай сельскай гаспадаркі, — сказаў тав. Дваракоўскі, — нашыя дасягненні яшчэ малыя ў параўнанні з рэальнымі прадукцыйнымі магчымасцямі.

Існуюць яшчэ вялікія рэзервы як у прадукцыйнасці збожжа, так і ў жывёлагадоўлі, асабліва ў гаспадараванні зялёнымі ўгоддзямі. Велізарнае значэнне мае ўключэнне ў прадукцыю і рацыянальнае выкарыстоўванне дзяржаўнага фонду зямлі, а таксама эканамічна слабых гаспадарак.

IX Пленум ЦК паставіў перад сельскай гаспадаркай заданні, якія патрабуюць выкарыстання ўсіх рэзерваў з мэтай павышэння ўзраўню прадукцыйнасці сельскай гаспадаркі. Першым этапам выканання гэтых заданняў было стварэнне спецыялістычных камісій, якія павінны былі ў кожнай вёсцы высветліць прычыны, стрымліваючы хуткі ўзрост прадукцыйнасці і прадставіць найбольш адпаведныя метады іх ліквідацыі. У склад усіх камісій увайшло 86 чалавек. Гэта былі спецыялісты, прадстаўнікі аддзела сельскай гаспадаркі і лясніцтва, ОСМ, ПЗГС-аў, ГС-аў, ПЗКР, а таксама адпаведных саюзаў. Кожнай грамадзе была прыдзелена камісія з чатырох чалавек. У працы камісіі дапамагалі грамадскі актыў, партыйныя дзеячы, члены ЗСЛь. а таксама перадавыя сяляне.

Праведзеная спецыялістамі сельскай гаспадаркі ацэнка гаспадарак ва ўсіх вёсках выказала, што каля 28% гаспадарак атрымлівае ўраджаі на 4—6 ц ніжэйшыя ад сярэдніх ураджаяў у павеце. Гэта гаспадаркі, дзе даюцца вельмі малыя колькасці мінеральных угнаенняў або не даюцца зусім. У значнай іх частцы не выменьваецца пасяўное зерне і не вядзецца барацьба са шкоднікамі і пустазеллем.

Побач з дыспрапорцыяй паміж асобнымі гаспадаркамі і вёскамі выступаюць таксама значныя дыспрапорцыі паміж грамадамі з аднолькавымі глебамі. Калі, напр., ураджай чатырох збожжавых культур на сялянскай гаспадарцы ў мінулым годзе ў грамадзе Старое Ляўкова склаў 16 ц/га, дык у грамадзе Нараўка — 14 ц/га, а ў Семяноўцы — 13 ц/га.

Якія галоўныя прычыны, стрымліваючыя развіццё гайнаўскай сельскай гаспадаркі паводле гэтых матэрыялаў?

Балячка №1 — гэта цераспалосіца і раздрабленне зямлі. Такое становішча існуе аж у 43 вёсках і 24 пасёлках, якія займаюць больш 25 тыс. гектараў, г. зн. чацвёртая частка ўсіх сельскагаспадарчых угоддзяў у павеце. Нярэдка селянін мае зямлю ў 10—20 кавалках. Цераспалосіца не дазваляе ўводзіць у шырэйшым маштабе механізацыю, кантрактацыю насення і навейшыя метады аховы раслін.

Другая балячка — гэта запушчаныя гаспадаркі, якія не даюць ніякай надзеі на хуткі ўзрост прадукцыйнасці. Цяпер у павеце ёсць шмат гаспадарак, гаспадары якіх маюць больш 60 гадоў.

Не зусім добра выглядае справа з мінеральным угнаеннем і вапнаваннем. У мінулым гаспадарчым годзе ў маштабе павета сярэдні паказнік угнаення склаў толькі 33,6 кг NPK на гектар, а аж 12 грамад мела паказнік ніжэй сярэдняга. Напр., у Нарве далі толькі 20 кг NPK на гектар, а ў грамадах Палічна, Клеенікі і Семяноўка — менш 23 кг. І няма нічога дзіўнага ў тым, што ўраджай чатырох збожжавых культур у Гайнаўскім павеце далёка не сенсацыйны.

Планы па насенню ў мінулым гаспадарчым годзе былі выкананы толькі ў 50%. Недастатковая ахова раслін. Запраўленым зернем было засеяна толькі 28% збожжа. Мала яшчэ сеецца сеўнікамі. У павеце не хапае яшчэ каля 260 сеўнікаў, але і існуючыя не заўсёды поўнасцю выкарыстоўваюцца. Неабходна палепшыць і гаспадараванне лугамі і пашамі, якія складаюць у Гайнаўскім павеце больш 32% угоддзяў, але яшчэ не выкарыстоўваюцца як трэба. 20% сялян наогул не займаюцца доглядам зялёных угоддзяў, а 13% нават не пільнуе меліярацыйных равоў.

Нялёгкія планы накрэслены на бліжэйшыя гады, аднак рэальныя, магчы-

Кляшчэлеўскія жанчыны

Што было б з мужчынамі, каб не было жанчын? Што было б зартае жыццё без іх? Што наогул было б, каб мужчыны кожны дзень вымушаны былі бы замятаць хату і мыць талеркі, вазіцца з гаршкамі і мыць бялізну, даглядаць дзяцей і выпраўляць іх у школу, сачыць кругом за парадкам, чысцінёй? А жанчына на вёсцы значна больш мае абавязкаў, значна больш працуе ў параўнанні да гарадскіх жанчын. У асноўным варэнне і кармленне свіней, даенне кароў і догляд курэй, палоць агароды і лён, і шмат іншых работ ляжыць, як напісаны абавязак, на нашых жанчынах. Дастаткова некалькідзённая адсутнасць жанчыны, калі ў хаце заводзіцца балаган. І трэба сказаць, што жыццёвы лёс жанчыны пераважна больш цяжкі ў параўнанні да мужчынскага.

Яшчэ лягчэй і цікавей жывецца жанчынам там, дзе добра працуе жаночая арганізацыя, дзе жанчыны аб'яднаны ў яе радах, калектыўна перамагаюць тыя ці іншыя цяжкасці штодзённага жыцця. А ў калектыве і весялей і лягчэй усё рабіць.. Аб гэтым добра ведаюць жанчыны з Кляшчэляў.

Асабістым гонарам кожнай гаспадыні з'яўляецца ўменне падрыхтаваць ежу. Але ж гэтае ўменне само не прыходзіць. Смачна варыць трэба навучыцца. Вось таму гурток вясковых гаспадынь у Кляшчэлях арганізаваў шмат кулінарных курсаў. На іх пад кіраўніцтвам спецыялістак вучыліся падрыхтоўкі рацыянальнага меню, як рыхтаваць тыя ці іншыя блюды, як варыць многія стравы, як рабіць смачнае пячэнне, рыбу, курыцу і г.д. Многа далі ўсе курсы, асабліва мясных вырабаў. У гэтым годзе плануюць жанчыны арганізаваць курс «салатковы».

«Культура і здароўе — асновай сучаснай сям'і», — пад такім лозунгам праводзіўся конкурс сярод жанчын у нашым ваяводстве. Да гэтага конкурсу прыступілі жанчыны з Кляшчэляў і многа зрабілі, каб і ў хаце, і на кухні, і на панадворку, адным словам, каб усюды была чысціня. 12 жанчын атрымала ўзнагароды.

Амаль няма такой хаты на вёсцы ці ў асадзе, дзе б не было курэй. Трымаць квактуху, чакаць пакуль яна выседзіць куранят, зусім нявыгадна. Куды лепш купіць гатовых куранят. У сезоне мінулага года кляшчэлеўскія жанчыны купілі 5850 штук у бельскім інкубатары. Палавіну коштаў пакрыў сельскагаспадарчы гурток. Гэтак сама было і з качкамі.

У кляшчэлеўскіх жанчын пачала паяўляцца цяга да прыгажосці. 90 жанчын у сваіх агародчыках садзяць кветкі і ў кожнай растуць там ружы. А ружамі гэтымі жаночы гурток усіх забяспечыў.

Купіць магель або электрычную сокавыжымалку задорага адной жанчыне. Тым больш, што гэтыя прылады на штодзень не патрэбныя. Кляшчэлеўскія жанчыны запланавалі купіць іх у гэтым годзе для свайго гуртка.

Жанчыны арганізуюць таксама вечарыны. Бліжэйшая такая вечарына будзе 8-га сакавіка.

Зайздросціць кляшчэлеўскаму жаночаму гуртку гаспадыні з суседніх вёсак. У іх нейк нічога не дзеецца ў гэтай галіне. Трэба тут сказаць і тое, што магчыма таму добра дзейнічае гурток вясковых гаспадынь у Кляшчэлях, што ёсць тут добры жаночы важак. А з'яўляецца ім Зофія Згет. Яна надзвычай добры арганізатар, яна душа 90-асабовага калектыву. Яна ўжо 9 год узначальвае гэты гурток, і дзейнасць яго высока цэніцца і ўсімі жанчынамі, і павятовымі ўладамі ў Гайнаўцы.

Міхась Хмялеўскі

Рэальныя прапановы

Што рабіць, каб роля СПР, а што за тым ідзе, і прафесія гаспадара ставалася больш папулярнай? Гэта пытанне не новае, а развязаць, адказаць на яго нельга адным сказам. Можна разводзіцца на гэтую тэму, і многа ў гэтым напрамку зроблена, але зацікавілі мяне больш справы блізкія, прапановы, для якіх рэалізацыі хопіць ахвота павета, грамады ці нават вёскі. Проста ўлады ўспамянутых адзінак могуць без ніякіх перашкод рэалізаваць такую палітыку. А вось і прапановы.

На вёсках паклікаюць людзей, якія праводзяць кантрактацыю. За гэтую «пасаду» часам нават ідуць «баі», хто мае быць кантрактатарам. На колькі мне вядома, што ніколі не ўключаліся сюды абсальвенты СПР, якія хіба найбольш падыходзяць, каб весці такую справу. З аднаго боку іх веды на гэта дазваляюць, а з другога ўзрасце сам прэстыж абсальвента СПР. Як прыклады можна прыводзіць і іншыя галіны працы. На пааcобных пунктах скупу малака вядзецца пастаянна даследванне на колькасць тлушчу ў малацэ. Робіць гэта зараз грамадскія камітэты, але ў іх няма або амаль няма абсальвентаў СПР. І зноў справа вельмі істотная ўсебакова. Трэба, каб эспэрвавец (калі ў вёсцы такія ёсць) абавязкова ўваходзіў у склад такога камітэта. Яны ж гэтага вучацца на занятках і ўмеюць рабіць.

Справай, якая часта балюча адбіваецца на сельгасгуртках, з'яўляецца недахоп трактарыстаў. Часцей за ўсё зараз бывае так, што ў даным сельгасгуртку ёсць 6 трактараў і толькі 4 трактарысты. Гэта на столькі ўскладняе справу, што трактары часта не выкарыстоўваюцца поўнасцю. Паказаная сітуацыя прычынілася да таго, што трактарысты вельмі пэўна чуюцца. І калі хто-небудзь звернецца трактарысту ўвагу, адразу пераносіцца ў іншы сельгасгурток, бо ведае, што адных гэтым пакарае, а другія ж вельмі на яго чакаюць. Гэтыя справы трэба было б уладжваць прынамсі двума спосабамі. Найпрасцейшы — гэта тое, каб такі гультаяваты трактарыст не мог так лёгка атрымаць працу ў іншым сельгасгуртку, дзеля чаго трэба ўзаемна паразумявацца. Усё ж больш прынцыпіяльным спосабам ёсць **увядзенне абавязку навукі на трактарыстаў у СПР.** Здаецца, што гэта ў многіх раёнах абсалютна развязала б справу трактарыстаў. Ці ёсць такія магчымасці? Напэўна ёсць. ПОМ-ы напэўна маглі б абяспечыць кваліфікаванымі выкладчыкамі і нават навуковымі дапаможнікамі СПР-ы, якія б узялі падрыхтоўку трактарыстаў. Ёсць толькі адно малое «але». Трактарыстам можа быць грамадзянін, які закончыў 18 год жыцця. Вучні, якія канчаюць СПР, у асноўным маюць 17 год, што і з'яўляецца перашкодай. Трэба меркаваць, што пры добрай ахвоце зацікаўленых улад можна зрабіць так, што эспэрвавец здае дзяржаўны экзамен адразу ў школе, а «права язды» атрымае пасля заканчэння 18 год жыцця.

Хочацца перадаць гэтыя прыклады чытачу таму, што заініцыяваць іх рэалізацыю можа кожная група маладых ці старэйшых, ГРН ці ПРН. Пішу аб маладых таму, што больш-менш так ставілі справу дэлегаты VI Ваяводскай канферэнцыі ЗМВ у Беластоку.

А. Карпюк

АМАТАРЫ

Сёння даем другую публікацыю з цыкла «Аматары» падрыхтаваную на матэрыялах сесіі Нацыянальнай камісіі Ваяводскага камітэта партыі. Тут будзе мова аб рэпертуары мастацкага руху.

Справа аматараў

Справа рэпертуару аматарскім гурткам у асяроддзях нацыянальных меншасцей незадавальняючая, а нават, можна сказаць, дрэнная. І так, Галоўнае праўленне Літоўскага таварыства ў Польшчы сцвярджае, што амаль выключна карыстае з рэпертуару, прысланага з Літоўскай ССР. Матэрыялы гэтыя паступаюць там у іншых ад нашых грамадскіх умовах, у іншых звычаях. Таму невялікая іх прыдатнасць у нашай рэчаіснасці.

У Польшчы рэпертуарных пазіцый на літоўскай мове не выдаецца. Творчае асяроддзе іх беднае. Таксама характэрны для рэпертуарных матэрыялаў Літоўскай ССР з'яўляецца іх фальклорны напрамак, што пры сучасным профілі аматарскага руху сярод польскіх літоўцаў бывае непрыдатным.

Польскі рэпертуар выкарыстоўваецца слаба.

Галоўнае праўленне Беларускага таварыства ў Польшчы гаворыць, што падобная сітуацыя выступае ў беларускім асяроддзі. У большасці гурткі карыстаюць з драматычнага рэпертуару і напрамкаў, якія даходзяць праз Таварыства з БССР.

Да 1966 года Галоўнае праўленне Беларускага таварыства выдавала рэпертуарны дадатак да «Нівы», які выкарыстоўваўся гурткамі. Не хапіла аднак грошай, і выдавецтва спынілася. Былі спробы ўзнавіць яго на шапірографе (павелячы), але ў такой форме не прыжылося. Для рэпертуару Галоўнае праўленне выкарыстоўвае календары. Друкаваныя тут рэпертуарныя пазіцыі выкарыстоўваюцца аматарамі. Беларускае таварыства аб'яўляла конкурсы на рэпертуар на беларускай мове. Яны далі вынікі.

Галоўнае праўленне БГКТ сцвярджае, што няма ніякай рэпертуарнай дапамогі гурткам ад культурных установаў, як на беларускай, так і на польскай мовах.

Ваяводскі дом культуры сцвярджае таксама, што не мае рэпертуару на мовах нацыянальных меншасцей. Асабліва яго недахоп адчувае ў драматургіі. Нібы ёсць некаторыя рэчы, але яны вялікія і па змесце не адпаведны для нашай сучаснасці. На беларускай мове гэта: «Прымакі», «Суд», «Валодзін гальштук», «Пярэстая Красуля», «Мікітаў лапаць», «Боты», «Паўлінка» і іншыя.

Рэцытатарскія гурткі працуюць з паэтыцкімі мантажамі, анталогіямі. ВДК хацеў памагчы гурткам нацыянальных меншасцей у рэпертуары такога роду, асабліва да 50 гадавіны Кастрычніцкай рэвалюцыі. Хацеў выдаць пяць мантажоў на ўкраінскай і беларускай мовах. Тэхнічныя цяжкасці і брак паперы не дазволілі справы даканчыць.

Бібліятэка ВДК увогуле не мае рэпертуару і пацвярджае агульнаваяводскія цяжкасці ў гэтай справе.

Цэнтральная парадня аматарскага руху ў Варшаве (тзв. ЦПАРА) таксама не выдае ніякіх пазіцый на мовах нацыянальных меншасцей.

(Аб дапамозе аматарскаму руху прыцяг будзе).

Беларусіяна

„Над Нёманам"

Пад такім загалоўкам паявіўся ў 50 нумары «Trybuny Ludu» ад 20 лютага артыкул замежнага карэспандэнта гэтага дзённіка В. Васілеўскага. Аўтар апісвае сваю пабыўку на Азотнатукавым Заводзе ў Гродне. (п)

У пошуках беларускай душы

(Працяг са стар. 1)

— Калі мы рыхтавалі 7-мы том яго «Люду», некаторыя песні мне проста сніліся. Я ў сне бачыла, дзе ляжыць запісаная рукой Фэдароўскага картачка з песняй, як яна завецца. Усе яго песні, казкі і апавяданні чытала я па некалькі разоў.

І сапраўды, зараз пані мгр Мар'я Чурак з'яўляецца адным з лепшых знаткоў багатай навуковай спадчыны выдатнага этнографа Міхала Фэдароўскага. І не толькі яго. Мгр Мар'я Чурак зараз вывучае ўсё, што адносіцца да беларускага фальклору. Неабходна гэта для яе доктарскай працы, тэма якой: гумар беларускага фальклору. Аднячасова Мар'я Чурак рыхтуе анталогію беларускага фальклору.

— На жаль, мала хто ў нас цікавіцца беларускім фальклорам, — скардзіцца яна. — У ім ка бяздонная крыніца, напрыклад, рэпертуарных матэрыялаў для беларускага аматарскага руху. Я б сама ахвотна склала адпаведны зборнік, калі б хтосьці звярнуўся да мяне з сур'ёзнай прапановай. Мы проста не ведаем свайго народнага багацця.

Што ж, кіраўнікі нашага аматарскага руху сапраўды павінны зацікавіцца гэтай каштоўнай прапановай. Добра апрацаваны зборнік фальклорнага матэрыялу вельмі ж прыдаўся б нашым беларускім хорам і драмгурткам.

— Дзе вы праводзіце водпуск? — пытаю.

— Зараз збіраюся ў ГДР на месячны курс нямецкай мовы. Летам, магчыма, удасца мне атрымаць навуковую стыпендыю і паехаць у БССР, каб там даследваць беларускую народную творчасць. Але найчасцей я свой водпуск праводжу ў роднай вёсцы. Дапамагаю брату. На полі ў час сенакосаў або ў жніво адчуваю сябе найлепш. Я там дасканала адпачываю. **Віктар Рудчык**

мы ў выкананні пры ўмове сістэматычнай працы і поўнага ўдзелу ў іх рэалізацыі ўсіх сялян.

У бліжэйшыя гады павінна быць хутка і спраўна праведзена камасацыя зямлі. Гайнаўка ж была першай у краіне з тых, што пачалі грамадскую камасацыю зямлі. Трэба разглядзець магчымасць перадачы адпатна зямлі з дзяржаўнага фонду не толькі гурткам, спулдзельням і ПГР-ам, але і індывідуальным сялянам пры ўмове, што зможуць забяспечыць адпаведнае выкарыстанне гэтай зямлі.

Угнаенне NPK павінна павялічыцца да 1970 года да 95 кг на гектар, а вапнаванне — да 77 кг/га.

У сувязі з шырокім распаўсюджваннем каларадскага жука (стонкі) неабходна з індывідуальна перагледу перайсці на масавае апырскванне бульбяных палеткаў.

Вялікія заданні стаяць перад лугавапашавай гаспадаркай. У гэтым годзе павінна быць змеліяравана 154 лугоў і паш, а 280 га загаспадараваны пад палявыя ўгоддзі. У 1969 годзе — адпаведна 250 і 359 га. На вёсках трэба прапагаваць закладку і вядзенне прыкладных паш.

Вельмі добрым папаўненнем кармоў з'яўляюцца недацэненыя яшчэ ў Гайнаўскім павеце азімыя паіржышчавыя. У 1967 годзе было іх толькі 80 га, у 1970 г. павінна быць засеяна 2370 гектараў.

Пагалоўе рагатай жывёлы павінна да 1970 года павялічыцца з 27,6 тыс. да 40 тыс. галоў. Значна больш трэба надаць цялят на гадоўлю, палепшаны павінен быць агульны баланс добрых кароўнікаў. Вялікі ўплыў на павелічэнне сельскагаспадарчай прадукцыі аказвае кантрактацыя. Аднак з-за недастатковага прапагавання выніковай з кантрактацыі карысці вялікая колькасць сялянскіх гаспадарак (аж 41%) зусім не кантрактуе збожжа.

За рэалізацыяй усіх гэтых спраў будзе наглядаць шырокі актыў і спецыялісты. А галоўным каардынатарам з'яўляецца аддзел сельскай гаспадаркі і лясніцтва Прэзідыума ПРН і грамадскія рады нарадовыя. Аднак у астатковым выніку ўсё залежыць ад саміх сялян.

Над дакладам, а таксама над прадстаўленым пленуму праектам праграмы інтэнсіфікацыі сельскагаспадарчай прадукцыі ў 1968—70 гадах разгарнулася жывая дыскусія. Удзельнікі яе горача падтрымалі пастановы IX Пленума ЦК і вынікаючую з іх праграму інтэнсіфікацыі гайнаўскай сельскай гаспадаркі.

Кастусь Ляшчынскі
Гайнаўка

Студэнты з Любліна

З беларускіх асяроддзяў кожны год ідзе шмат моладзі вучыцца ў вышэйшых школы нашай краіны. Напрыклад, у Любліне выпускнікоў беларускіх ліцэяў з Бельска і Гайнаўкі налічваецца каля 40-ка чалавек. Па славах Юркі Карпюка і Міхася Саевіча — выпускнікоў Гайнаўскага беларускага ліцэя, студэнты з беларускіх асяроддзяў адчуваюць патрэбу спаткання, на якіх гаварылі б на роднай мове, адчуваюць патрэбы культурна-асветных мерапрыемстваў на беларускай мове.

Многія з гэтых студэнтаў горнуцца да Украінскага таварыства ў Любліне, прымаюць удзел у многіх вечарынках і патанцоўках. Але гэта ўсё не тое, гэта блізкае, але не роднае.

Гэтак было ў Гданьску, дзе выхадцы з беларускіх асяроддзяў трымаліся рускага і ўкраінскага таварыстваў, але ўрэшце вырашылі стварыць гурток Беларускага таварыства.

Як сцвярджаюць вышэй успомненыя студэнты, у Любліне гурток БГКТ неабходны. (мх)

Жанчына ў наступленні

(Працяг са стар. 1)

Ваяводская рада дзейнічае пры ЗМВ і сярод вясковых дзяўчат. Мае вельмі вялікія дасягненні. Дзяўчаты арганізуюць дзіцячыя школы здароўя, вучобу па пачатковай і сярэдняй школе, грамадска-палітычнае выхаванне, культурную працу.

Групы спулдзельчынь — іх спецыялізацыяй з'яўляюцца паслугі вёсцы і гораду. Пункты «Навучэнне гаспадыня» вучаць жанчыну розным майстэрствам, модзе, даюць доступ да сучасных хатніх машын: халадзільнікаў, пралек і г.д. Адным словам вучаць, як быць сучаснай гаспадыняй, як па-сучаснаму весці свой дом і гаспадарку. (вл)

Куды зойдзе Паўднёвая Афрыка?

Краіна найбольш абвінавачваемая на свеце кпіць са сваіх абвінаваўцаў! Паўднёвая Афрыка бурна развіваецца, будуе новыя порты і гарады, развівае навуку і даводзіць да вяршыняў свой дабрабыт. Ад Атлантыкі, па Індыйскі акіян, ад Лімпапо па Мыс Добрай Надзеі, краіна ўдвая большая ад Францыі, загаспадараваная белымі заваёўнікамі, якія вераць, што Бог памагае толькі белым, пераскоквае этапы індустрыяльнай эры. Па магутным тут англійскім насельніцтве засталіся толькі ўспаміны. Афрыкандэры, патомкі галандскіх каланістаў, якія завявалі гэтую зямлю і якіх потым заваявалі англічане ў славутай бурскай вайне ў пачатку нашага стагоддзя, бяруць цяпер рэванш. Ад 1948 года маюць большасць у парламенце, асіміляцыя англійскага насельніцтва ва ўмовах створанага афрыкандэрамі люксусу адбываецца надзвычай хутка. Афрыкандэры ўсюды: міністрамі, афіцэрамі, дырэктарамі, паліцыянтамі, прамыслоўцамі. Гэта краіна не мае толькі сваёй нафты.

Дабрабыт трох з паловаю мільёнаў белага насельніцтва гэтай краіны з'яўляецца непараўнальным да ўмоў жыцця дваццацімільённага карэннага негрыцянскага насельніцтва, замкнутага ў гетах. Расізм даведзены да ідэалу. У негрыцянскіх гетах забаронена будаваць высокія будынкі таму, што ў нізкіх будынках лягчэй разбіваць усялякія паўстанні заняволенага негрыцянскага насельніцтва. На выхад з такога гета патрэбны пропуск. Тыя негры, што працуюць, маюць пропуск толькі на даезд на працу і паварот з працы. У гетах шырыцца разбой, рабункі, гвалты і прастытуцыя. Густая сетка даносчыкаў зламала ўсялякую палітычную дзейнасць.

Паўднёваафрыканскі ўрад афрыкандэраў выдзяліў 13 працэнтаў тэрыторыі дзяржавы, найбольш бедных акоЛіц, на перасяленне туды ўсяго негрыцянскага насельніцтва. Але пры цяперашніх тэмпах натуральнага прыросту негрыцянскага насельніцтва будзе яго ў 2000-ым годзе ўжо 30 мільёнаў, а белых усяго сем мільёнаў, нягледзячы нават на тое, што афрыкандэрскія палітыкі ўзвысілі да рангу нацыянальнага гераізму мнагадзетных афрыкандэрскіх матак. Незалежна ад таго, патрэбы гаспадарчага развіцця з непераадольнай сілай спрыяюць расавай інтэграцыі. Ужо ў 1975 годзе негрыцянскія работнікі будуць выконваць не толькі ўсе некваліфікаваныя работы, але таксама работы, якія патрабуюць частковай кваліфікацыі. Прагрэс эканомікі нішчыць расізм, але пакуль дойдзе да таго, расавая нянавісць паміж чорнымі і белымі будзе настолькі моцнай, што крывавая вайна паміж дзвюма расамі непазбежная.

Негрыцянскія паўстанні, якія мелі месца летам мінулага года ў Амерыцы, здадуцца нам жартам у параўнанні да таго, што можа адбыцца ў Паўднёвай Афрыцы. Пакуль што ўдаецца яшчэ ўтрымаць звярыны страх чорнага перад кожным белым. Калі ж гэты страх перародзіцца ў лютасць, афрыкандэрская нацыя можа наогул знікнуць з паверхні зямлі, утопіцца ва ўласнай крыві.

Гэтага народу ніхто не будзе шкадаваць, бо ў ім толькі лічаныя асобы спачуваюць неграм, але і яны не прабуюць нічога зрабіць, каб хаця на крышынку палепшыць лёс чорных. Нечуваны дабрабыт, якога не мае ніякі іншы народ на свеце, вынішчыў у гэтых людзей чалавечнасць. Яны нават не разумеюць таго, што іх дабрабыт быў бы немагчымы без нявольніцкай працы мільёнаў неграў. (ся)

Васемнаццацігадовы англічанін пазбаўлены яшчэ многіх правоў. Паўналетнасць лічыцца тут ад 21 году жыцця. Праблемамі паўналетнасці займалася спецыяльная камісія, якая апрацавала вельмі абгрунтаваны рапарт брытанскім уладам дзеля падрыхтоўкі новых законаў. Ва ўступе да гэтага рапарту камісія сцвярджае, што цяперашняя англійская моладзь з'яўляецца **«добрасумленнай, разважнай, адукаванай і болей незалежнай, чым калісьці яе бацькі»**, і апрача таго **«можа самастойна думаць»**.

Камісія прапануе выдаць закон, паводле якога ўжо васемнаццацігадовы англічанін быў бы паўналетнім і паўнапраўным грамадзянінам, мог бы жаніцца без патрэбы згоды бацькоў, весці ўсялякую дзейнасць, у тым ліку і гандлёвую дзейнасць, мець права толасу ў выбарах і г.д.

У рапарце ўпамінаецца, што калісьці, у XI, XII стагоддзі малады англічанін ставаўся паўналетнім ужо ва ўзросце 15 гадоў. Потым мяжа паўналетнасці была прасунута далей з увагі на тое, што пятнаццацігадовы англічанін не мог насіць штораз цяжэйшых рыцарскіх доспехаў і мечаў, якія выраблялiся штораз мацнейшыя і лепшыя ў выніку развіцця рамяства.

Як бачым, моладзь хоча быць самастойнай не толькі цяпер. (а-ся)

ГЭТА ЯНЫ

Сакавік. Свята жанчын. Слова «жанчына» спалучаецца ўсюды на свеце з прыгажосцю, грацыяй, з домам і мацярынствам. На жаль, спалучаецца таксама з болем. З болем і геройствам. Гэта жанчыны змагаючагася В'етнама. Тыя, што замянілі мужчын пры машынах у фабрыках ДРВ і тыя, што ідуць дзесяткі кіламетраў з амуніцыяй і харчамі па партызанскіх дарогах Паўднёвага В'етнама. Гэта маці, якія плачуць над спаленымі напалмам дзяцьмі, гэта сялянкі, якія на рысавых палях хаваюцца ад амерыканскіх бомбаў. Жанчыны — героі! Жанчыны — пакутніцы.

Прыгатуйце для малых

СЕЛЯДЗЕЦ РУБЛЕНЫ

Селядзец рублены добра даць дзіцяці перад абедам. Ён павышае апетыт. Як жа яго прытатаваць?

Салёны селядзец памыйце і, ачысціўшы, выньце косці, заліце халодным малаком і вымачвайце тры гадзіны. Рэпчатую цыбулю дробна нарэжце і злёгку падсмажце на алеі. Чэрствы пшанічны хлеб намачыце ў малацэ. Свежы яблык абярыце і выражце зярняты, разрэжце на невялікія кавалачкі. Затым, змяшаўшы вымачаны селядзец, цыбулю, хлеб і яблык, прапусціце праз мясарубку і змяшайце са сметанковым маслам. Паклаўшы масу на сялёдачніцу і аформіўшы яе ў выглядзе рыбкі, упрыгожце кавалачкамі свежых агуркоў, фігурна нарэзанай морквай, буракамі, радыскай, яблыкам, пасыпце рубленым яйкам і зяленівам пятрушкі.

На 50 г салёнага селядца — 10 г рэпчатай цыбулі, 30 г яблыка, 20 г пшанічнага хлеба, 3 г алею, 10 г сметанковага масла, 15 г малака, 1/4 крутога яйка, зяленіва пятрушкі, соль па смаку.

Найменшы трактар

Самы маленькі ў свеце трактар сканструяваны ў Югаславіі. Ён прыводзіцца ў рух рухавіком магутнасцю ў 14 конскіх сіл, расходвае 1 літр бензіну ў гадзіну. Пры дапамозе гэтага трактара можна ўзараць гектар за 10 гадзін.

ЦІ ВЕДАЕШ, ШТО...

...адна з самых рэдкіх раслін на зямлі — хлебнае дрэва. Яно расце ў Танзаніі. Дрэва дасягае вышыні 20 метраў, аб'ём яго — 7 метраў. Ёсць «ветэраны», узрост якіх перавышае 5.000 гадоў. Хлебнае дрэва здольнае на працягу года пракарміць сям'ю, што складаецца з некалькіх чалавек.

...Персідскі шах Фаш Алі меў многа дзяцей. У 1812 годзе ён быў бацькам 154 хлопчыкаў і 560 дзяўчынак.

На Каспіі, дзе прайшла маладосць Карцава, былі традыцыяй доўгія праплывы. Карцаў не раз удзельнічаў у іх. Але там за кожным плыўцом ішла лодка. І яшчэ: на Каспіі няма акул! А тут ён ужо бачыў адну. Яго высока падняла хваля, і з яе грэбеня ён прыкмеціў, як мільгануў на паверхні трохвугольны плаўнік — гразна-белы, з ружовым адлівам.

Акула знікла. Відаць, не прыкмеціла чалавека. А калі плыве за ім пад вадою і толькі чакае моманту, каб учапіцца.

Карцаў падцягнуў ногі, апусціў галаву ў ваду. Вось здалося: унізе цень. Ён ныpae яму наперарэз. Але мора пустыннае.

Ён працягвае плысці.

Думка аб акуле цвіком сядзіць у галаве. Цяпер ён упэўнены, што яе бянтэжыць святло, што яна, як усе драпежнікі, чакае цемры.

А вечар набліжаецца. Сонца ўжо дакранулася да вады. Яшчэ чвэрць гадзіны — і цемра ахутае мора.

Ён плыве. Шыя і рукі зацяклі. Перавярнуўшыся на спіну, ён раскідвае рукі. Галава ў вадзе, на паверхні толькі вочы і нос. Адпачынак.

Ён дрэмле і яму вярзецца Каспій.

Калі ён быў яшчэ хлапчуком, адзін знаёмы падарыў яму ныральныя акуляры. У той дзень Каспій быў ціхі і празрысты. Калі ён, надзеўшы акуляры, кінуўся ў ваду, яго ашаламіў падводны свет. Са ўсіх бакоў яго абступілі фантастычныя колеры. І кожная крупінка колеру зіхацела і іскрылася, быццам гэта быў маленькі каштоўны камень.

Так ён упершыню пазнаёміўся з падводным светам. І ўжо не мог жыць без мора. Ён вывучыў кіслародны дыхальны апарат, зрабіў з ім дзесяткі спускаў пад ваду.

Да гэтага часу ён ужо быў студэнтам-медыкам. Ён вырашыў: стаўшы лекарам, пойдзе служыць на караблі, прысвеціць жыццё вывучэнню мора.

Ён думаў аб мірным караблі. А выйшла так, што ён стаў лекарам на старажавіку...

Страсануўшы здрантвенне, Карцаў робіць некалькі сільных грабкоў. Закінуўшы галаву, глядзіць у неба. Хутка ноч. У гэтых шырынях дзень змяняе ноч амаль вокамгненна.

Тыдні палону не прайшлі бясследна. Ён так змучаны! Хоць на мінуту закрыць вочы, адключыць свядомасць, волю!

Калі б не акула! Яму ўсё здаецца: яна недзе тут, непадалёку.

Карцаў змагаецца са ўсіх сіл, але дарма.

«Акула побач», — гэта была яго апошняя думка, перад тым, як ён упаў у забыццё.

З гэтай жа думкай Карцаў адкрывае вочы. Здаецца, толькі секунду назад сплюшчыў павекі, але цяпер над ім чарната і зоркавы россып.

Ён працягвае шлях. Цяпер арыенцір — Паўднёвы Крыж. Зрэдку аглядаецца. За ім цягнецца паласа святлівай вады. Але яму нельга адцягваць увагі. Плысці наперад, на поўдзень. Яшчэ крыху, яшчэ пяць ці шэсць гадзін, і ён даплыве да мэты.

Калі б не акула! Думка аб ёй неадступна.

А яе няма.

Невядомасць пакутліва, прадчуванне бяды так вялікае, што ён чакае яе, амаль хоча, каб яна прыйшла.

І вось акула.

З глыбіні каўзанула да паверхні цень. Яна рухалася наўскос, але раптам павярнула і рынулася да чалавека.

Першы чым Карцаў сцяміў, рукі яго, ускінуўшыся над галавою, гулка шлёпнулі па вадзе. Потым ён ныpнуў і, люта грабучы, паімчаўся да акулы. Ён дзейнічаў так, быццам меў справу з сабакам.

Яна і была для яго сабакам. Але сабакам Баскервіляў: велізарны, магутны, увесь у арэоле сініх прывідных агеньчыкаў, такі ж чорны і раз'юшаны.

Акула знікла.

Ён зноў убачыў яе, калі ўсплыў.

Яна была на паверхні, але трымалася на адлегласці. Ці надоўга?

Трэба плысці. Хай акула, хай сотня акул навокал — ён усё роўна павінен плысці на поўдзень.

Цяпер рухі яго павольны. Ён плыве брасам, бо з акулы нельга спускаць вачэй. І яшчэ: акула не павінна думаць, што яе баіцца. Хто ведае, што яшчэ ёй прыдзе ў галаву!

Гадзіна праходзіць. І яшчэ гадзіна.

Начное трывожнае мора. Цішыня.

Раптам акула паварочвае і нясецца па дузе, пакідаючы за сабою выразны пункцір святла. Неўзабаве чалавек замкнуты ёю ў вогненнае кальцо.

Яна працягвае крэсліць кругі. Яна быццам не прыкмячае плыўца. Але Карцаў бачыць: кальцо сціскаецца.

Секунда — і плаўнік знік. Карцаў апускаецца. Вочы шырока раскрыты, пальцы выстаўленых рук растапыраны. Дзе ж яна? Акулы няма.

Ён усплывае. Таксама, як і раней, акула кружыць на паверхні. Але цяпер Карцаў амаль не сочыць за ёй. Ён змучаны. Ногі акачанелі. Добра, што на ім світэр.

З'явіўся месяц.

Цяпер вада здаецца масляністай, цяжкою.

Чалавек плыве на поўдзень. Акула таксама.

ТРЫБУНА чытачоў

СПРАВАЗДАЧНЫ СХОД

18 лютага 1968 года ў вёсцы Трасцянка Гайнаўскага павета адбыўся справаздачны сход воднай суполкі «Малынка» з сядзібай у Трасцянцы.

На сходзе абмяркоўваўся бюджэт воднай суполкі на 1968 г. Пастаноўлена, што гаспадары будуць аплочваць па 145 злотых ад аднаго змеліяраванага гектара на ўтрыманне двух сталых рабочых, якія будуць наглядаць за змеліяраванымі равамі. Горача сяляне дыскутавалі над планам кансервацыі равоў. За добрую работу старшыня праўлення воднай суполкі Аляксандр Пашко атрымаў узнагароду 1500 злотых. Тут варта зазначыць, што водная суполка ў Трасцянцы была заснавана ў красавіку 1967 года. Да яе належаць жыхары вёскі Трасцянка, Белкі і Сакі.

Хоць гэта наймалодшая арганізацыя у ГРН Трасцянка, але старшыня яе грам. Аляксандр Пашко стараўся, каб дагледзіць усяго, быў ён некалькі разоў пры пастаянных рабочых, часта звяртаў увагу на тыя ці іншыя справы.

Прысутныя жадалі Аляксандру Пашко, каб далей вёў добра працу ў воднай суполцы.

М. Л.

НЯШЧАСЦЕ

Грыгор Журавель, жыхар вёскі Крывяцічы, быў добра вядомы ўсім сялянам нашай ваколіцы. Жыццё сваё звязаў ён з рамяством каваля. Меў ён вялікую і добра абсталяваную кузню. Штодзённа на яго панадворку быў вялікі рух. Наш каваль умеў зрабіць многа рэчаў. Каваў гумовыя вазы, сані, рамантаваў малатарні, жняяркі і многа іншых машын. Многа прац выконваў такаркай і спавальняй. Работу каваля Г. Жураўля ўсе хвалілі, таму што яна заўсёды была выканана вельмі салідна. І вось здарылася вялікае няшчасце. Рыгор Журавель памёр пражыўшы сорак гадоў. У апошнюю дарогу Яго праважалі ўсе жыхары Крывяціч, а таксама вельмі многа людзей з іншых вёсак.

Янка Кірыдзюк
Крывяцічы

ПРАПАНОВЫ ВЫКОНВАЮЦЦА

У выбарчай кампаніі да сейму і рад нарадовых жыхары грамады Храбалы на вясковых сходах выступілі з 20-цю прапановамі. Найбольш гэтых прапаноў датычыла рамонту дарог, будовы і рамонту мастоў, водных пропускаў і т.д. Да гэтага часу ўжо 8 прапаноў выканана, 4 закваліфікаваны да далейшага выканання, а 8 — прызнана за немагчымыя да выканання. А вось што ўжо зроблена. Пабудаваны пропускі вады на такіх адрэзках дарог, як Райск—Сталовач, Райск—Храбалы, асвятленне вуліцы ў Гацьках, Храбалах і Райску, пабудаваны адміністрацыйны будынак ГРН у Храбалах (у суровым стане), пачакальня на аўтобусным прыпынку ў Храбалах і ўжо распачата будова вясковага дома культуры ў Гацьках.

Прэзідыум ГРН ужо 5 разоў на сваіх пасяджэннях і 2 разы на сесіі ГРН абмяркоўвалі справу рэалізацыі прапаноў жыхараў паасобных вёсак грамады Храбалы.

Аляксандр Трахімчук
Храбалы.

Перарывісты шорах. Ён усё расце. Няўжо прыбой?

Карцаў прыпамінае весткі аб выспе, дзе знаходзіцца база саюзнікаў. Так, паблізу яе павінны быць рыфы.

Моцна б'е сэрца. Цяжка паверыць, што ратунак блізка.

І тут трэці раз атакуе акула.

Цяпер яна імчыцца з шумам. Жывая тарпеда ў начным моры!

Ударамі рук аб ваду яе ўжо не адстрашыш.

Плысці насустрач?

Крычаць?

А яна штораз бліжэй. І Карцаў апускаецца — нагамі наперад, не адрываючы вачэй ад расплыўчатых абрысаў месяца на паверхні мора.

І раптам — месяца няма.

Гэта акула. Яна там, дзе секунду назад пайшоў пад ваду Карцаў. Ён выразна бачыць яе сілуэт. Яна нерухома. Разгубілася? Ці чакае?

Карцаў каменем скурчыўся на глыбіні.

Ён задыхаецца. Ён усплывае.

Ціск вады яго падштурхвае да акулы. Ён каля яе галавы. Зусім побач жоўтае бліскучае вока пачвары.

У адчаі, здаючыся на лёс, Карцаў робіць шумны выдах.

Бульканне бурбалак. І ў тое ж імгненне — рывок велізарнага цела, рывок такой магутнасці, што Карцава вышвырнула з вады.

Акула знікла...

(Працяг будзе)

НАШАЯ МОЛАДЗЬ

У нашай вёсцы Кожына шмат моладзі. Існуе тут гурток беларускага таварыства, якім кіруюць Мікола Раманюк і настаўніца Лідзія Сцепанюк. Наш гурток падрыхтоўвае тры беларускія п'есы: «Бярозку», «Прымакі» і «Конскую кніжку».

Аб нашай моладзі трэба сказаць яшчэ і тое, што і хлопцы і дзяўчаты вельмі прыгожа спяваюць.

Жэня Ваўрэнюк
Кожына

КАНФЕРЭНЦЫЯ

19.II.1968 г. адбылася раённая канферэнцыя ў пачатковай школе ў Козліках Беластоцкага павета. Сабралося там каля 40 настаўнікаў, прыналежных да раёна Заблудаў, г.зн. са школ Заблудава, Тапалян, Патокі, Малынкі, Фальварак, Алексіч і Козлікаў.

Канферэнцыю вёў Яраслаў Мураўскі. Тэмай канферэнцыі былі «Праблемы сацыялістычнага выхавання». Кожная са школ падрыхтавала рэферат, а пасля была шырокая дыскусія. Рэфераты, як і дыскусія, вяліся ў напрамку выхаваўчых праблем. Адносна выхавання, найцікаўшыя выступленні ў дыскусіі былі Валерыі Шылкевіч і Станіслава Сухадольскага.

Прысутныя выступілі з прапановай, каб адну з такіх канферэнцый арганізаваць супольна з настаўнікамі адной з варшаўскіх школ. Мэтай такой прапановы — навязаць бліжэйшы кантакт з настаўнікамі другіх ваяводстваў, настаўнікаў вёскі з настаўнікамі сталіцы. Пры аказіі была б магчымасць лепш пазнаёміцца са сталіцай і наведаць культурныя ўстановы. У гэтай справе пастаноўлена звярнуцца да павятовага аддзела Прафсаюзаў настаўнікаў у Беластоку, каб дапамог у рэалізацыі гэтай прапановы.

Мікола Краўчук
Патока

Дарагое Сэрцайка!

Пазнаёмілася я з хлопцам з суседняй вёскі. Сябруем мы ўжо год часу. Летам ён прыязджаў да мяне ў кожную нядзелю, зімой так часта не прыязджае, а толькі ў большыя святы. Ён абяцаў мне, што ажэніцца са мной. Аднак я яму не давяраю. Апошнім разам абяцаў, што прыедзе ў наступнае свята, аднак не прыехаў. Паехаў у другую вёску на забаву. Мне ўжо сказалі, што ён быў на гэтай забаве і гуляў са ўсімі дзяўчатамі. А я яго цэлы дзень чакала. І здаецца мне, што ён ужо да мяне не прыедзе. А ён мне так падабаецца (таварыў, што і я яму вельмі падабаюся).

Нядаўна я пазнаёмілася з другім хлопцам, які мне таксама падабаецца, аднак менш ад Мірка. Л. вельмі прыстойны хлапец і гаварыў мне, што хацеў бы сябраваць са мной. А я ўсё чакаю Мірка.

Сэрцайка, што я маю рабіць, ці пакінуць думку аб Мірку і «хадзіць» з Л.? З Міркам я не магу пабачыцца, бо ён працуе далёка ад нашай вёскі. Не ведаю, што рабіць, ці выслаць яму пісьмо ці пераказаць што-небудзь праз яго і маіх сяброў, якія часцей з ім сустракаюцца.

Парай, буду табе вельмі ўдзячна.

Ніна з Гайнаўшчыны

Дарагая Ніна!

З пісьма твайго вынікае, што ты пакахала Мірка, таму і цяжка аб ім забыць. А калі ўжо так, дык не раю табе «хадзіць» пакуль што з Л., а лепш пачакаць, хай дакладна выясніцца справа з Міркам. Бо калі пачнеш сябраваць з Л., а Мірэк вернецца, дык вядома, што тады можа справа гэта скончыцца інакш. Мірку хутка данясуць аб тым, што ты маеш іншага. Не раю табе пісаць пісьмо, а ўжо ў ніякім выпадку што-небудзь пераказваць праз сяброў. Гэта ж чыста асабістая ваша справа, справа пачуццяў, справа далікатная, таму патрабуе далікатнасці і пашанавання. Пачакай. Сапраўды варта.

Жадаю ўсяго найлепшага табе.

Сэрцайка

Увага, Ніна з Гайнаўшчыны! Пытаешся пра грошы. Гэта плётка. Раю не верыць і другім сказаць аб гэтым.

Сэрцайка

ПА СЦЕЖКАХ ЛЮДСКОЙ КРЫЎДЫ

Сёстры Ольга і Марыся Макаль з вёскі Крушыняны, што на Сакольшчыне, не мелі шчасця залажыць свайго сямейнага гнязда, жылі разам з малодшым братам. Не лёгкае гэта было жыццё і не салодкае. За сваю цяжкую працу мелі кавалак хлеба і сухі цёплы кут, але і гэткае жыццё скончылася.

У 1946 годзе брат з жонкаю і дзяцьмі выехаў у Савецкі Саюз, здаўшы ў ПУР зямлю, хату і гаспадарчыя будынкі. Сёстраў з сабою не браў, верачы ў пагаворку «баба з воза — каню лягчэй». Асталіся сёстры жыць у «чужой» хаце, хоць гэтую хату яны ўсе разам будавалі. Надыйшла цяжкая пара для сёстраў. Знайшліся людзі нягодныя, якія, каб пажывіцца «паўлітрам», пачалі палохаць сёстраў, што іх высяляць з хаты. Працягвалася гэта некалькі год і пасля клапатлівага доўгага старання першы можа раз шчасце ім усміхнулася. ПУР звярнуў хату і гаспадарчыя будынкі сёстрам на ўласнасць і, як гарантыя гэтага акту, пачалі на імя старшай сястры прыходзіць наказы на складку ПЗУ. Стала лягчэй жыць сёстрам. Хата свая, бульбу «правам моцнага» садзілі на бацькаўшчыне, за каня і аратага адраблялі суседзям, ды і ў сезоне яшчэ сёе-тое зараблялася. Але сілы канчаліся, старасць уваходзіла ў свае правы. Перасталі суседзі браць сясцёр на работу, бо слабыя былі з іх работнікі.

Цяпер сёстры Ольга (78 год) і Марыся (74 гады) асталіся без здароўя і без ніякіх сродкаў да жыцця. І калі б не добрыя людзі, пагінулі б з голаду і холаду. Добрыя людзі не толькі прыносяць кавалак хлеба і цёплае слова бедным, хворым сёстрам, добрыя людзі ўжо некалькі год упарта стукаюць у дзверы грамадскага апекуна ў Крушынянах і ў дзверы Аддзела грамадскай апекі ў Саколцы. У справе сясцёр Ольгі і Марысі інтэрвеніявала і «Хлопская дарога». І ўсё гэта не можа прабіць гранітны мур, які аддзяляе сясцёр Макаль ад Аддзела грамадскай апекі ў Саколцы. Гэтым мурам з'яўляецца зямля, якая скульсці знайшлася ва ўяўленні грамадскага апекуна ў Крушынянах і ўрадаўцаў з грамадскай апекі ў Саколцы.

Пішучы гэты артыкул, быў я ў ГРН у Гурцы, да якой належаць Крушыняны, пераглядаў падатковыя рэестры і не знайшоў там ніякага ўспаміну аб грунтовым падатку на якую-небудзь з сясцёр Макаль. Запытаны сакратар ГРН сцвердзіў гэтае самае. Ведаем, што ёсць картатэка Аддзела здароўя і грамадскай апекі ў Саколцы з падапечнымі, якія фактычна з'яўляюцца ўласнікамі зямлі. Здавалася б, чаму ж не можна зрабіць гэтак сама і ў адносінах да сясцёр Ольгі і Марысі Макаль.

К. П.
Крушыняны

СПРАВАЗДАЧНА-ВЫБАРЧЫ СХОД

Сельскагаспадарчы гурток у Плянце налічвае 36 асоб. Не мае ён ні трактараў, ані іншых сродкаў транспарту. Мае затое неабходныя сельскагаспадарчыя машыны. У 1967 годзе ў Плянце выпала 48,8 NPK на 1 га зямельных угоддзяў. Сельскагаспадарчы гурток належна забяспечвае свае машыны перад уздзеяннем атмасферных ападкаў — мае свае шопы. За 1967 год сельгасгурток выпрацаваў 8-тысячную грашовую надвышку.

На сходзе дыскутавалася над многімі праблемамі, якія вынікаюць з IX Пленума ЦК ПАРП. Сельгасгурткоўцы звярнулі ўвагу на тое, што ў нараўкаўскім ГС няма ўсіх складнікаў мінеральных угнаенняў. На сходзе многа гаварылася аб уласцівым раздзеле і эксплуатацыі сельскагаспадарчых машын сярод гурткоўцаў. Гурток карыстае з мясцовай святліцы ЗЗК, а ўзамен у 1967 г. гурткоўцы далі сваю крайзэгу нарэзаць 1000 метраў дошак. З «кулкам» супрацоўнічае і моладзь. Яна арганізавала нядаўна танцавальную вечарыну жыхарам не толькі вёскі Плянта, але і другіх вёсак. На гэты год запланавана закупіць да сельгасгуртка «тарчовую» пілу, сеўнік да штучных угнаенняў і правесці рамонт абмалотачнага агрэгата.

У выніку выбараў старшынёю гуртка выбрана дагэтуляшняга старшыню Антона Грыцука.

Праўленне сельгасгуртка аказвае дапамогу ўдовам. У 1967 годзе бясплатна было змалочана збожжа Марыі Шарэйка, Анне Анішчук, Веры Кардаш і Анне Межэеўскай. Шырока вядома тут супрацоўніцтва з гуртком вясковых гаспадынь, які мае вялікія дасягненні ў жывёлагадоўлі.

Янка Цялушэцкі
Новае Ляўкова

УГНАЕННІ

Аб тым, як вясна набліжаецца ў вёсцы, можа сведчыць той факт, што сяляне вёсак грамады Дубічы Царкоўныя масава купляюць мінеральныя ўгнаенні на свае палеткі і сенажаці ў ГС-е ў Кляшчэлях. Некалькі год таму назад у нашых вёсках не было такога звычаю, каб сяляне зімою, у месяцы лютым, запасаліся мінеральным угнаеннем. Куплялі пераважна вясною, недзе ў красавіку, і ў тым заключалася тая бяда, што не кожны ўжо мог купіць тое, што яму патрэбна было. Людзі сталі ў доўгай чарзе і часта даходзіла да сварак, а нават да боек. Сітуацыя цяпер змянілася і многа ў гэтым дапамаглі гутаркі з сялянамі грамадскага агранома Т. Патэюка.

М. Панфілюк
Дубічы Царкоўныя

ПАЛЯЎНІЧЫЯ

У Орлі існуе гурток паляўнічых «Арол». Налічвае ён 15 членаў. Члены гуртка арганізуюць у сезоне паляванні на звяроў. Таксама праводзіцца адлоў жывых зайцаў. Скамплектаваныя ў клетках зайцы высылаецца на экспарт. Найбольш высылаецца ў Англію, Францыю, Аўстрыю і ГФР. Паляўнічыя ў зімовы час развозяць па палях пашу для звяроў і птушак. Для курапатак робяць яны будкі з галля, у якія сыплюць рознае зерне.

Янка Кірыдзюк

КІНО

Прагpама на 12—17.III.1968 г.

ГАЙНАЎСКІ ПАВЕТ

Кляшчэлі

Czarne i białe" (USA), 12—13. „Sprawozono min nie ma" (jugosł.), 14—15. „Stajnia na Salwatorze" (polski), 16—17.

Дубіны

„Złoto" (polski), „Dzwony dla bosych" (czeski), 16—17.

Нараўка

„Kochankowie z Marony" (polski), „Znowu Max Linder" (franc.), 13—17.

Нарва

„Zarezerwowane dla śmierci" (NRD), „Złodziej brzoskwiń" (bułg.), 13—17.

Чыжы

„Bicz Boży" (polski), „Lebiediew contra Lebiediew" (radz.), 13—17.

Дубічы Царкоўныя

„Partyzanckim szlakiem" (jugosł.), „Wojenka, wojenka" (rumuński), 13—17.

БЕЛЬСКІ ПАВЕТ

Боцькі

„Mroźny poranek" (radz.), „Złodziej samochodów" (radz.), 13—17.

Орля

„Zwariowana noc" (polski), „Szesnasta wiosna" (radz.), 13—17.

Райск

„Lenin w Polsce" (polski), „Gorzkie dno rzeki" (jugosł.), 13—17.

БЕЛАСТОЦКІ ПАВЕТ

Міхалова

„Gra bez reguł" (czeski), „Kaukaska branka" (radz.), 12—15.

САКОЛЬСКІ ПАВЕТ

Гарадок

„Romanca na trąbkę" (czeski), 12—13. „Na tropach szpiega" (radz.), 14—15. „Po kruchym lodzie" (radz.), 16—17.

Крынкі

„Miłość w przyrodzie" (węgierski), 12—13. „Rodzaj miłości" (angl.), 14—15. „Galia" (franc.), 16—17.

Шудзялава

„Wystrzał" (polski), „Bicz Boży" (polski), 13—17.

ДУБРОЎСКІ ПАВЕТ

Сухаволя

„Stajnia na Salwatorze" (polski), „Po wielkiej burzy" (szwajcarski), 13—17.

Новы Двор

„Katastrofa" (polski), „Tyle wierności na nic" (węgierski), 16

Ліпск

„Iwan Groźny" (radz.), I i II s. 16—171

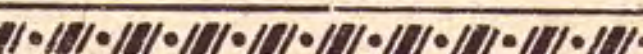

Ніва

Adres redakcji: Białystok, ul. Wesołowskiego 1. Telefony: red. naczelny 2-10-33, centrala 2-32-41 do 45. Warunki prenumeraty: miesięcznie — 2,40 zł kwartalnie — 7,20 zł, półrocznie — 14,40 zł, rocznie — 28,80 zł. Prenumeratę przyjmują wszystkie placówki pocztowe i listonosze. Wpłaty na prenumeratę indywidualną należy dokonywać na konto PUPiK „Ruch" Nr 102-7-161 NBP Białystok I Oddział Miejski. Na odwrocie blankietu należy podać okres prenumeraty i tytuł zamawianego pisma. Zamówienia ze zleceniem wysyłki za granicę przyjmuje — Przedsiębiorstwo Kolportażu Wydawnictw Zagranicznych „Ruch" Warszawa, ul. Wronia 23. Nr konta PKO I-6-100024. Zamówienia z krajów europejskich jak i zamorskich należy kierować pod adresem CHZ „Ars Polona" Warszawa, Krakowskie Przedmieście 7. Obowiązuje przedpłata na konto NBP; Warszawa 2-6-51. Prenumerata roczna wraz z przesyłką zwykłą wynosi 4,70 $ w Europie, 5 $ — w USA.

BZGraf. G-3. NAKŁAD 7725

СЛУП-ТЭЛЕФОНЫ

— А каб яго, з гэтым слуп-тэлефонам, як ён мяне замучыў! Калядкі раз у год бываюць, і мой Пятрук, як той вяпрук, дарваўся да карыта і намяшаў куццю са следзямі, кісель з халадцом. А потым, як паўзбанка шчолку з груш высмактаў, дык паваліўся на шлябан і распасцер ногі... Кажа:

— Ой, Фенечка, ратуй, бо ў жываце ўсё стрымалася. Пабач, як мяне прэ!

— Мо банькі паставіць?

— Што ты адурэла? На жывот?! Бяжы, мая міленькая, да солтыса і звані па карэтку, бо ўміраць буду...

Схапіла я шалёвую хустку, і без духу пабегла да солтыса. Толькі адчыніла дзверы, а яго жонка кажа:

— Солтыс п'янюсенькі і цяпер толькі ўснуў.

— Ну так, але ў мяне ж бяда такая! Трэба цiліфоніць да дохтара, хай прыязджае, бо з маім Петруком надта дрэнна!

А Паўліна кажа:

— А вы ведаеце, як званіць?

— Адкуль жа я ўмею. Збудзеце солтыса.

Паўліна толькі махнула рукою:

— Цяпер з ім нiхто не дагаворыцца. Але я бачыла, як мой удзень званіў, то пайду вам памагу.

Узяла на плечы нейкую скрынку і кажа:

— Вось гэта цэлы апарат.

Выйшлі мы з Паўлінаю надвор, падышлі да стаўба. Паўліна прывязалася шнурком за слуп, адчыніла чырвоную пушачку і давай крычаць...

— Алё! Алё! Цэнтралё!

Нiхто не адзываецца.

— Пачакайце вы, Фенечка, такая мяцеліца, то мо і сапраўды нічуць.

І давай мы ўдзвёх, у адчыненыя дзверцы крычаць. Аж усе сабакі ў вёсцы пачалі выць. Крычалі мы, чуць нам пупы не паразвязваліся. І толькі збурылі цэлую вёску. Мужыкі з ведрамі да нас папрыбягалі, бо думалі што пажар. Але нiхто не ведаў як з гэтым слуп-тэлефонам гаварыць.

Нават Міхась, які псаломшчыка ў цэркаўцы заступае, крычаў сваім басістым голасам у скрынку. Але колькі мужык не крычаў да слупа, слуп не адазваўся.

Цімох гаварыў, што трэба, каб была шчэ да гэтага слуп-тэлефона якаясь эбструкцыя. А ці ж не нам вясковы каваль зробіць?

Ой, гавару вам, Мальвінка, мы ў вёсцы зусім не разумеем, чаму яны гэтага слуп-тэлефону не могуць унясці да вясковае хаты?

Сапраўды, навошта вясковых людзей рабіць такімі слупамі?..

Цётка Мальвіна

НІЎКА

— У цябе ўчора былі госці?

— Не, толькі муж мяне выручыў у «Дзень Жан чын».

ПАЧЦІВЫ ЧАЛАВЕК

Муж: — Ящчэ апошні раз табе кажу, што на развод з табою ніколі не згаджуся.

Жонка: — Чаму?

Муж: — Не магу дазволіць, каб ты зрабіла нешчаслівым другога мужчыну.

Усё людское нам не чужое.

НЕ АДЗІН ГАЎРЫЛА...

— Я чуў, ты жэнішся?

— Але.

— На кім?

— Яніначку, што ў прадуктовым магазіне працуе, бяру.

— Чарнявенькая такая?

— Так, але... Пачакай, пачакай, чаму ты так распытваеш, аж мо-ташна робіцца?

— Таму, што і я жанюся.

— На кім?

— Не на мужчыне ж.

— Ну, хоць імя скажы.

— Яніначка! Чарнявенькая такая, з прадуктовага!

— Выходзіць...

— Выходзіць, так.

— Які ж ты сябра, калі наперабой мне ідзеш?

— І ты ж не спіш у шапку.

Слова — па слову, і хлопцы сталі спрачацца, зусім забыўшыся ўдакладніць нумары магазінаў і не ўспомнілі прымаўку, якая гаворыць, што не адзін Гаўрыла ў Полацку.

АЖ 200 ЗЛ.

Маладая жанчына гаворыць сваёй сяброўцы:

— Была я ў вельмі добрай вражбіткі. Яна бярэ аж 200 злотых за сеанс. І ведаеш, што яна мне сказала?

— Што?

— Што мой муж мне здраджвае!

— І за гэта ты заплаціла дзве сотні! Я сказала б табе гэта задарма!

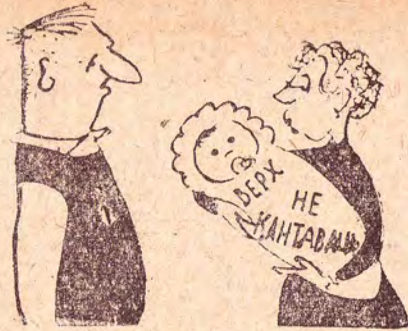

— Пасядзіш сёння адзін, я табе ўсё распісала.

НЕДАХОП КАРАЛЕВЫ

Кароль Англіі Генрых VII ужо ў даволі старым узросце задумаў ажаніцца з юнай каралевай Неапаля. Не зусім давяраючы чуткам аб характве і розуме нявесты, Генрых VII загадаў сваім паслам паведаміць яму пра вартасці каралевы. Паслы нядрэнна справіліся з ускладзенай на іх місіяй.

Вось змест іх даклада:

«Ваша вялікасць! Каралева прыгожая і не падмаляваная. Вочы ў яе карыя, скура свежая, нос правільны. Вакол рота няма ніводнага валаска. Рукі ў яе прыгожыя, пальцы доўгія, дыханне свежае, фігура ў яе добрая, шыя доўгая, бюст у самы раз, а рост даволі высокі. Віно яна ўжывае памяркоўна і не аб'ядаецца на банкетах. Характар мае добры — вясёлая, ветлівая і пры гэтым разважлівая. Аднак людзей без недахопаў не бывае, таму і ў каралевы ёсць дробныя недахопы, як, напрыклад, упартасць. Яна ўзяла ў галаву, што не выйдзе замуж за вашу вялікасць. І каб не гэта — яна ідэальная кандыдатка ў жонкі...»

ГУТАРКА ПОЗНЯЙ НОЧЧУ

— Чаму не ідзеш дамоў?

— Не магу, жонка мяне з хаты выгнала.

— За што?

— За тое, што дахаты не прыходжу.

БЫЎ ЗАНЯТЫ

— Пане! Пане! Я ўчора бачыў, як пан абнімаў маю жонку.

— Даруйце, але я быў гэтак заняты ў той момант, што зусім вас не заўважыў.

АБОЕ РАБОЕ

— Я чула, што ты выходзіш за Іржыка. Калі гэта праўда, дык віншую цябе. А калі не — віншую яго.

ЦІКАВА

Двое хлопчыкаў прыйшлі да зубнога лекара.

— Вырвіце мне зуб, калі ласка, — папрасіўся адзін з іх.

— А ты чаго прыйшоў? — запытаў лекар у другога.

— А я паслухаць, як ён крычаць будзе.

АДВУЧЫЎ

Сустрэліся двое сяброў:

— Заўсёды, калі вяртаюся дамоў позна ноччу, жонка скандаліць.

— А я даўно ўжо адвучыў яе ад гэтага.

— Як?

— Вечарам сяджу дома.

А Ў ВУЛІЦЫ НОВЕНЬКАЙ

(Беларуская народная песня)

А ў вуліцы новенькай,
То там ходзіць міленькі,
Песенькі пяе,
Ка мне не зайдзе.

Гарыць сэрца, разгарае,
Любіў хлопец — пакідае,
Ох, як трудна жыць,
Без мілойка быць.

А з новенькага двара
Там выходзіць дзяўчына,
За ручку бярэ,
Ў камору вядзе.

Пасадзіла на кравáць,
Пачала яго пытаць:
— Ці будзеш, мілы,
Ночку начаваць?

— Начаваці не буду,
Пасцель слаці не вялю,
Толькі я вялю —
Правядзі мяне.

— Пасцель белу пасцялю,
Праводзіці не буду,
Баюся цябе,
Што здрадзіш мяне!

ПАМЫЛКА

— Сёння спаткаў вашу жонку.

— І што яна сказала?

— Нічога.

— Гэта была не мая жонка, бо мая не можа маўчаць.

ШЧЫРАЯ

— Што б ты, Антоля, зрабіла, каб я цябе пацалаваў?

— Крычала б: мама, мама!

— Ну, а тады што было б?

— Нічога, бо нікога ў хаце няма.

ВЫПАДАК

— Тата, ты дзе нарадзіўся?

— У Гайнаўцы.

— А мама?

— У Бельску.

— А я?

— Ты ў Беластоку.

— Дык гэта проста шчаслівы выпадак, што мы ўсе сустрэліся.

КУРЁЗЫ

Няўдача

Нядаўна ў Нью-Йорку праходзіў аўкцыён твораў мастацтва, на якім распрадаваліся старыя карціны, скульптуры, рукапісы. Галоўным экспанатам быў аб'яўлены партыйны білет № 555, выдадзены ў 1920 годзе Адольфу Гітлеру, тады яшчэ члену так званай рабочай партыі, пазней ператоранай у нацыянал-сацыялістычную. Аднак, на няшчасце арганізатараў аўкцыёна, жадаючых купіць партбілет не аказалася, і ён быў зняты з продажу.

І богу, і чорту

У Вулвічы, адным з ажыўленых раёнаў Лондана, царква святой Марыі нядаўна адкрыла маладзёжны клуб і рэстаран. У маладзёжным клубе дзяўчаты ў звышкароткіх спадніцах і зарослыя валасамі юнакі могуць вывучаць модныя танцы. Спецыяльна прызначаны свяшчэннік клапоціцца аб тым, каб моладзь магла ў клубе пазнаёміцца з самымі новымі мелодыямі і танцамі. Другім месцам, якое ахвотна наведвае моладзь, з'яўляецца рэстаран у верхнім ярусе царквы. Кіраўнікі царквы святой Марыі запрашаюць да сябе моладзь любых веравызнанняў. У перапынках паміж культурнымі мерапрыемствамі праводзяцца набажэнствы, прычым кожны моліцца свайму богу.

Скнара радаваўся, што нарадзіўся сын: ён думаў пра эканомію на падарунках да 8 сакавіка.

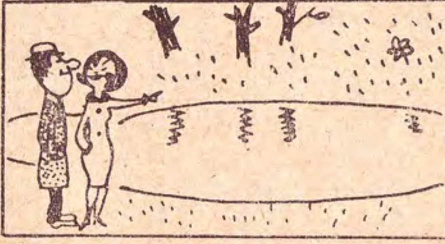
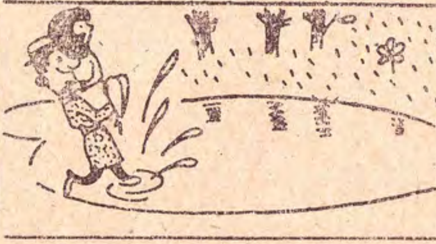
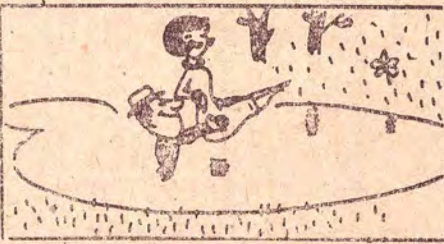
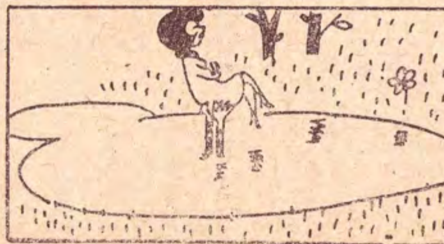

Першы падснежнік.